

Tilinpäätösanalyysi ja kehitysehdotukset - Yritys X Oy

Poikonen, Iiro

Laurea-ammattikorkeakoulu
Laurea Leppävaara

Tilinpäätösanalyysi ja kehitysehdotukset - Yritys X Oy

Poikonen, Iiro
Liiketalous
Opinnäytetyö
Marraskuu, 2012

Laurea-ammattikorkeakoulu
Laurea Leppävaara
Liiketalous

Tiivistelmä

Poikonen, Iiro

Tilinpäätösanalyysi ja kehitysehdotukset - Yritys X Oy

Vuosi	2012	Sivumäärä	57
-------	------	-----------	----

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia kohdeyrityksen taloudellista tilaa neljän tilikauden, 2008-2011, osalta. Lisäksi pyrkimyksenä on saatujen tulosten pohjalta muodostaa kehitysehdotuksia tulevaisuutta varten. Opinnäytetyö tehtiin toimeksiantona kohdeyritykselle, joka toimii koulutusallalla.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli saada luotua kohdeyritykselle selkeä ja monipuolinen kuva yrityksen taloudellisesta tilanteesta ja kehityksen suunnasta. Taloudellista tilaa tarkasteltiin kannattavuuden, vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden näkökulmasta. Tutkimus suoritettiin kvantitatiivisella tutkimuksella ja tutkimuksessa käytettiin apuna aikasarja-analyysiä eli seurattiin yrityksen talouden sisäistä kehitystä neljän vuoden ajalta. Lisäksi yrityksen taloudellisesta tilasta saatuja tunnuslukuja verrattiin toimialan-mediaani-lukuihin sekä yritystutkimusneuvottelukunnan antamiin ohjearvoihin. Tutkimuksen lopputulos on suunnattu hyödyttämään yrityksen johtoa taloudellisessa päätöksenteossa.

Tutkimusmenetelmänä taloudellisen tilanteen tulkitsemiseksi käytettiin tunnuslukuanalyysiä, jonka avulla saatuja tuloksia analysoitiin ja pureuduttiin tutkimaan myös syy-seuraussuhteita. Tutkimusmenetelmänä käytettiin lisäksi virallisen tilinpäätöksen tietojen pohjalta muodostettuja prosenttilukumuotoista tuloslaskelmaa ja tasetta sekä trendi-analyysiä. Näiden kahden menetelmän avulla pyrittiin antamaan yrityksen johdolle mahdollisimman selkeä kuva yrityksen taloudellisesta tilasta.

Aineistona opinnäytetyössä käytettiin yrityksen virallisia tilinpäätöstietoja. Tutkimuksessa apuna käytettiin aiheesta löytyvää teoriaa. Lisäksi haastateltiin yrityksen johtajaa, jotta saataisiin syvempää tietoa yrityksestä. Saadut tulokset laskettiin Excel-taulukkolaskentaohjelman avulla.

Saatujen tulosten mukaan yrityksen taloudellinen tila on hyvä. Toiminta on kannattavaa eli tulos on voitollinen. Yrityksen vakavaraisuus ja maksuvalmius ovat varsin hyvällä tasolla. Yrityksen kasvu on kuitenkin kääntynyt laskuun, sillä sekä liikevaihto että taseen loppusumma ovat laskeneet vertailujakson aikana.

Asiasanat tuloslaskelma, tase, tilinpäätösanalyysi, kannattavuus, vakavaraisuus, maksuvalmius

Laurea University of applied Sciences
 Laurea Leppävaara
 Bachelor's Programme in Business Management

Abstract

Poikonen, Iiro

Financial statements analysis and development proposals in the case of Company X

Year	2012	Pages	57
------	------	-------	----

The purpose of this thesis was to study the target company's financial position by analyzing the balance sheet from the 2008-2011. In addition, the aim was to make development proposals for the future. The thesis was commissioned by the target company which operates in the field of education.

The objective of this thesis is to achieve a clear and comprehensive vision of the company's financial situation and to determine the direction of development. The financial situation is considered from the perspectives of profitability, solvency and liquidity. This study was conducted using a quantitative research perspective, involving a time-span analysis which measures development within the company as well as comparison between different fields. The results are also compared to the guideline values given by the Committee for Corporate Analysis. The results of this study are targeted to benefit the company's management when making financial decisions.

A key ratio analysis was used in this thesis in order to critically measure the results. The cause and effect relations behind the results were also considered. In addition, percentage financial statements and trend analysis were used as research methods. With the help of these methods the purpose was to provide as clear a vision of the company's financial situation as possible.

The company's official balance sheets were also used in this thesis. In addition, literature concerning this subject was used in the theoretical framework. The company's director was also interviewed to obtain more in-depth information about the company and the results obtained were processed using an Excel spreadsheet program.

According to the research, the company's financial situation is at a good level and the company's business is profitable. The company's solvency and liquidity are on a very good level. However, the company's growth has started to decline as both sales and total assets have decreased during the period 2008-2011.

Keywords income statement, balance sheet, financial statements analysis, profitability, liquidity, solvency

Sisällys

1	Johdanto.....	7
1.1	Tausta, tarkoitus ja rakenne	7
1.2	Tutkimusmenetelmä	8
2	Tilinpäätös	9
2.1	Tuloslaskelma	9
2.2	Tase	10
2.3	Rahoituslaskelma ja liitetiedot.....	11
3	Tilinpäätösanalyysi.....	12
3.1	Tilinpäätösanalyysin merkitys sidosryhmille	12
3.2	Tilinpäätösanalyysin vaiheet.....	13
4	Tilinpäätöstietojen oikaiseminen	14
4.1	Tuloslaskelman oikaiseminen.....	14
4.2	Taseen oikaiseminen	17
5	Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös ja trendianalyysi.....	19
6	Keskeisimmät tunnusluvut ja niiden tulkinta	20
6.1	Kannattavuuteen liittyvät tunnusluvut	20
6.1.1	Käyttökateprosentti	21
6.1.2	Liikevoittoprosentti	21
6.1.3	Nettotulosprosentti	21
6.1.4	Kokonaispääoman tuottoprosentti.....	22
6.1.5	Oman pääoman tuottoprosentti.....	22
6.2	Vakavaraisuuteen liittyvät tunnusluvut.....	23
6.2.1	Omavaraisuusaste	23
6.2.2	Suhteellinen velkaantuneisuus	24
6.3	Maksuvalmiuteen liittyvät tunnusluvut	24
6.3.1	Quick Ratio	24
6.3.2	Current Ratio	25
7	Yritys X:n tilinpäätösanalyysi	26
7.1	Oikaistu tilinpäätös.....	26
7.1.1	Tuloslaskelman oikaisu	26
7.1.2	Taseen oikaisu.....	27
7.2	Prosenttimuotoinen tilinpäätös ja trendianalyysi.....	27
7.3	Prosenttimuotoinen tuloslaskelma ja tase	28
7.4	Trendianalyysi.....	32
7.5	Tunnuslukujen tulkinta	37
7.5.1	Kannattavuuden tunnusluvut	37
7.5.2	Vakavaraisuuden tunnusluvut	43

7.5.3	Maksuvalmiuden tunnusluvut	45
8	Toimitusjohtajan haastattelu	48
9	Yhteenveto ja kehitysehdotukset	48
	Kuviot	54
	Taulukot	54
	Liitteet.....	55

1 Johdanto

Yrityksen toiminnan olisi toivottavaa olla aina voitollista. Tulojen tulisi olla siis suurempia kuin menojen. Aina tilanne ei kuitenkaan ole näin, sillä kilpailu on markkinoilla kovaa. Yrityksen olisikin jollain tavoin saatava kilpailuetua itselleen, jotta tulos olisi voitollinen. Tässä on yrityksen johdolla suuri merkitys. Yrityksen toimintaa olisi johdettava niin, että tulos olisi voitollinen. Pienyrityksissä, jossa usein toimintaa saattaa pyörittää vain yksi henkilö, talouden seuranta voi jäädä vähäiseksi. Kirjanpito on usein ulkoistettu ajan puutteen vuoksi. Tästä syystä talouden seurantakin voi jäädä taka-alalle. Taloudellisen tilanteen seuraaminen on tärkeää, jotta yrityksen kunto olisi selvillä ja jotta mahdollisiin ongelma-kohtiin voidaan tarttua ajoissa ennen kuin yritys alkaa oirehtia.

Yrityksen tulos selviää tilinpäätöksestä, joka on pakollinen kaikille yrityksille. Viralliseen tilinpäätökseen kuuluvat: tuloslaskelma, tase, rahoituslaskelma, liitetiedot ja toimintakertomus. Yrityksen tilinpäätöksestä saatuja tietoja voidaan käyttää hyväksi tilinpäätösanalyysissä, joka kuvaa monentasoista tilinpäätöstietojen pohjalta suoritettavaa analyysia. (Niskanen, J. & Niskanen M. 2003, 9.)

Tilinpäätösanalyysin avulla voidaan tutkia yrityksen kannattavuutta sekä taloudellista tilaa sekä laskea erilaisia tunnuslukuja. Saatujen lukujen lisäksi pyritään myös arvioimaan niitä. Mittauskohteita ovat: kannattavuus, vakavaraisuus ja maksuvalmius.

1.1 Tausta, tarkoitus ja rakenne

Opinnäytetyö on tehty osakeyhtiölle, joka toimii koulutusalailla. Työn tarkoituksena on tuoda yritykselle selkeä ja monipuolinen kuva sen taloudellisesta tilanteesta. Taloudellinen tilanne selvitetään tilinpäätösanalyysin kautta. Selville saatujen tietojen pohjalta on myös tarkoituksena luoda yritykselle kehitysehdotuksia tulevaisuutta varten. Työn tekijän tarkoituksena on myös syventää omaa osaamistaan alueelta.

Opinnäytetyön alussa käydään läpi aiheeseen liittyvää teoriaa. Teoria on jaoteltu kahteen eri osioon. Ensin käydään läpi yleisellä ja suhteellisen suppealla tasolla tilinpäätökseen liittyvää teoriaa. Tämän jälkeen paneudutaan tarkemmin tilinpäätösanalyysiin liittyvään teoriaan, joka on työn pääpainopiste.

Työn empiirinen osuus sisältää yritykselle tehtävän tilinpäätösanalyysin. Tarkoituksena on oikaista yrityksen tilinpäätökset vuosilta 2008-2011 yleisten suositusten mukaisesti. Oikaistun tilinpäätöksen kautta tehdään tunnuslukuanalyysi, josta saatuja tuloksia verrataan yritystutkimusneuvottelukunnan ilmoittamiin yleisiin ohje- ja suosituksiin sekä toimiala-online palvelusta saataviin yrityksen toimialan mediaani-arvoihin. Yrityksen virallisesta

tilinpäätöksestä lasketaan lisäksi prosenttimuotoinen tilinpäätös sekä trendianalyysi. Kaikkien työn kautta saatujen tulosten pohjalta tullaan lisäksi haastattelemaan yrityksen omistajaa. Haastattelun kautta pyritään pureutumaan aiheeseen vielä syvemmin ja hahmottelemaan yritykselle kehitysehdotuksia.

1.2 Tutkimusmenetelmä

”Tutkimuksella on aina jokin tarkoitus tai tehtävä”. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara, 2006, 128). Tehtävän suorittamiseksi on osattava valita sopivin tutkimusmenetelmä.

Tutkimusmenetelmä muodostuu tavoista ja käytännöistä, joilla havaintoja kerätään.

Käytännössä tutkimusmenetelmät jaetaan kvalitatiivisen ja kvantitatiiviseen. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara, 2006, 126.)

Kvalitatiivinen menetelmä tunnetaan laadullisena tutkimuksena eli se vastaa kysymyksiin, joita ei voida mitata määrällisesti. Todellisen elämän kuvaaminen on lähtökohtana kvalitatiivisessa tutkimuksessa ja sen kautta pyritään kokonaisvaltaiseen tutkimiseen. Tutkimukseen käytettävä aineisto pyritään myös hankkimaan todellisten tilanteitten kautta, luonnollisesti suoraan ihmisiltä. Tämä toteutetaan esimerkiksi haastattelujen tai kyselyjen kautta. Laadullisten metodien kautta pyritään nostamaan tutkittavien ”ääni” esille. Tapauksia käsitellään ainutlaatuisina, joten tulokset ovat sen mukaiset. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara, 2006, 152-155.)

Kvantitatiivinen menetelmä tunnetaan määrällisenä tutkimuksena eli se vastaa kysymyksiin, joita voidaan mitata määrällisesti. Kvantitatiivisen tutkimusmenetelmän taustalla on objektiivisesti todettavat tosiseikat, joiden pohjalta todellisuus rakentuu. Keskeisessä osassa ovat aiemmat teoriat, johtopäätökset ja hypoteesit, joita käytetään tutkimuksen apuna. Näiden pohjalta pyritään luomaan johtopäätöksiä tutkimusongelmaan liittyen. Asioita pyritään esittämään määrällisesti, numeerisesti. Tapaukset ovat rajattu tiukasti, joten tulokset ovat päteviä, toistettavia. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara, 2006, 130-133.)

Tässä opinnäytetyössä tutkimusmenetelmänä käytetään kvantitatiivista tutkimusmenetelmää, koska tarkoituksena on mitata numeerisesti ja tarkasti kohdeyrityksen taloudellista tilaa. Olemassa olevan teorian ja yrityksen tilinpäätöstietojen pohjalta pyritään selvittämään tarkasti kohdeyrityksen taloudellinen tilanne, ja laskemaan erinäisiä tunnuslukuja taloudelliseen tilaan liittyen. Saatujen tulosten pohjalta tullaan myös haastattelemaan yrityksen omistajaa ja pyritään pureutumaan syvemmin aiheeseen.

2 Tilinpäätös

Yritykset seuraavat taloudellista tilannettaan kirjanpidon avulla, joka on lakisääteinen eli pakollinen kaikille yrityksille. Kirjanpitolaki (1336/1997, KPL) määrää, että yritysten kirjanpitolain tulee olla hyvää sekä vakiintuneiden menettelytapojen mukaista. Kirjanpitolain mukaisesti säädetyssä muodossa esitettyä katsausta kutsutaan tilinpäätökseksi. (Leppiniemi & Kykkänen, 2009, 17.)

Tilinpäätös koostuu seuraavista osista:

- Tuloslaskelma
- Tase
- Rahoituslaskelma
- Liitetiedot

2.1 Tuloslaskelma

Tuloslaskelma on tilinpäätöksen keskeinen osa ja sen tarkoituksena on tuoda esille yrityksen tilikauden tilanne, eli se onko vuosi ollut voitollinen vai tappiollinen. Tuloslaskelman kautta saadaan selville yrityksen johdolle kriittistä tietoa yrityksen tilasta. Toisaalta tuloslaskelman kautta saatava informaatio antaa myös tärkeää informaatiota yrityksen sidosryhmille, sillä tilinpäätöstiedot ovat julkisia. (Niskanen & Niskanen, 2003, 17.)

Kirjanpitolaki määrää vahvasti puitteet siihen, millaisena tuloslaskelma esitetään. Laki mahdollistaa kuitenkin kaksi eri vaihtoehtoista tapaa tuloslaskelman esittämiseen. Nämä vaihtoehdot ovat: kululajipohjainen tai toimintokohtainen tuloslaskelma. Kululajikohtainen esitystapa on huomattavasti yleisempi ja käytetympi. Tässä esitystavassa tilikauteen kohdistuvat kulut vähennetään tilikauteen liittyvistä tuloista eri kululajien mukaisesti. Tällaisia kululajeja ovat esimerkiksi poistot, palkat ja raaka-aineet. (Niskanen & Niskanen, 2003, 28.)

Kululajikohtaisen tuloslaskelman liikekaavan sisältö on pääasiallisesti seuraava: (Leppiniemi & Kykkänen 2009, 51.)

LIIVEVAIHTO

Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden ja varastojen muutos

Valmistus omaan käyttöön

Liiketoiminnan muut tuotot

Materiaalit ja palvelut

Henkilöstökulut

Poistot ja arvonalentumiset

Liiketoiminnan muut kulut

LIIKEVOITTO (-TAPPIO)

Rahoitustuotot ja kulut

VOITTO (TAPPIO)ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ

Satunnaiset erät

VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA

Tilinpäätössiirrot

Tuloverot

Muut välittömät verot

TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)

Toinen kirjanpitolain mahdollistama esitystapa on toimintokohtainen tuloslaskelma. Tässä esitystavassa kulujen vähentäminen perustuu kulujen toimintokohtaiseen ryhmittelyyn. Käytännössä kulu-eriä ryhmitellään hieman erilailla kuin kululajikohtaisessa esitystavassa. (Leppiniemi & Kykkänen, 2009, 51.)

2.2 Tase

Tase on yrityksen tilinpäätöksen toinen keskeinen osa. Taseen periaatteena on tuoda selville yrityksen omaisuuden määrä sekä se, millä rahoituksella yrityksen toiminta pyörii. Taseen vastaavaa puoli (debet) kertoo yrityksen omaisuuden määrän. Vastattavaa puoli (kredit) kertoo yrityksen toiminnan rahoituksen rakenteen eli käytännössä oman ja vieraan pääoman suhteen koko yrityksen pääomasta. (Niskanen & Niskanen, 2003, 17.)

Käytännössä vastaavaa-puoli muodostuu kahdesta osasta eli pysyvistä ja vaihtuvista vastaavista. Pysyvät vastaavat ovat nimensä mukaisesti pitkäaikaista omaisuutta, jonka tarkoituksena on tuoda yritykselle tuloja pitkällä aikajänteellä. Tällaista omaisuutta ovat esimerkiksi kiinteistöt tai maa-alueet. Vaihtuvat vastaavat ovat puolestaan lyhyitä alle vuoden pituisella aikajänteellä yrityksille tuloja tuovaa omaisuutta kuten esimerkiksi yrityksen vaihto-omaisuus. (Niskanen & Niskanen, 2003, 18.)

Taseen vastattavaa-puoli kertoo yrityksen toiminnan rahoituksen rakenteen eli sen millä lailla rahoitetaan yrityksen toimintaa. Käytännössä vastattavaa-puoli muodostuu yrityksen omasta pääomasta ja vieraasta pääomasta. Oma pääoma on yritykseen sijoitettua rahaa omistajien taholta. Vieras pääoma on puolestaan sellaista velkarahoitusta, joka ei ole tullut omistajien omasta pussista vaan esimerkiksi sijoittajilta. (Niskanen & Niskanen, 2003, 18.)

Taseen yleismuotoinen sisältö on seuraavanlainen: (Leppiniemi & Kykkänen, 2009, 50.)

Vastaavaa

PYSYVÄT VASTAAVAT

Aineettomat hyödykkeet

Aineelliset hyödykkeet

Sijoitukset

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Vaihto-omaisuus

Saamiset

Rahoitusarvopaperit

Rahat ja pankkisaamiset

Vastattavaa

OMA PÄÄOMA

TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ

PAKOLLISET VARAUKSET

VIERAS PÄÄOMA

Pitkäaikainen vieras pääoma

Lyhytaikainen vieras pääoma

2.3 Rahoituslaskelma ja liitetiedot

Rahoituslaskelma antaa tarkan kuvan siitä, miten yritys on hankkinut varoja tilikauden sisällä sekä siitä, miten nämä hankitut varat on käytetty. Rahoituslaskelma ei ole pakollinen pienille yrityksille vaan se vaaditaan ainoastaan julkisilta osakeyhtiöiltä (Oyj) sekä suurilta osakeyhtiöiltä (OY). Kirjanpitolaki (KPL 3:9.2) määrää, että mikäli kaksi seuraavista arvoista on täytynyt nykyisellä tai sitä edeltäneellä tilikaudella, niin osakeyhtiö lasketaan suureksi: (Leppiniemi & Kykkänen, 2009, 38.)

- taseen loppusumma 3,65 miljoonaa euroa
- Liikevaihto 7,3 miljoonaa euroa
- Yrityksen palveluksessa keskimäärin 50 henkilöä

Liitetietojen tehtävänä on toimia taseen, tuloslaskelman ja rahoituslaskelman sisältämien tietojen täydentäjänä ja erittelijänä. (Leppiniemi & Kykkänen, 2009, 38.)

3 Tilinpäätösanalyysi

Tilinpäätösanalyysi on tilinpäätöstietojen pohjalta tapahtuvaa yrityksen taloudellisen tilan arviointia syvemmällä tasolla. Analyysin perustana on pidettävä virallista tilinpäätöstä, ja sitä että tilinpäätös on muodostettu yleisten lakien pohjalta. Tilinpäätösanalyysin avulla pyritään tarkastelemaan yrityksen taloudellista tilaa ja siihen liittyviä riskejä. Yhtenä tilinpäätösanalyysin tavoitteena on arvioida yrityksen tuloksen kannattavuus. Tämän lisäksi pyritään selvittämään kannattavuuteen liittyviä riskejä. Vakavaraisuuden avulla arvioidaan pitkällä aikajänteellä yrityksen kannattavuuteen ja rahoituksen tilaan liittyviä riskejä. Maksuvalmiuden avulla arvioidaan lyhyellä aikajänteellä yrityksen kannattavuuteen ja rahoituksen tilaan liittyviä riskejä. (Niskanen & Niskanen, 2003, 8.)

Oleellista tilinpäätösanalyysissä on, että saatuja tuloksia arvioidaan ja tarkastellaan sekä analysoidaan arvoihin liittyviä syitä. Pyritään siis saamaan selville tilanne saatujen tulosten takaa ja löytämään vastaus siihen, miksi näin on käynyt. Analyysi voidaan tehdä joko ajallisena poikkileikkauksena, eli keskitytään yhteen vuoteen tai aikasarja-analyysinä, jossa peräkkäisiä vuosia verrataan keskenään. (Niskanen & Niskanen, 2003, 20.)

On olemassa myös tilinpäätösanalyysia syvällisempi muoto, yritystutkimus. Sen avulla selvitetään taloudelliseen tilaan liittyvät syyt koko yrityksen liiketoiminnan tasolla. Käytännössä tätä syvällistä analyysimuotoa käyttävät vain luottolaitokset. (Niskanen & Niskanen, 2003, 11.) Lisäksi on käytössä myös suppein analyysimuoto, tunnuslukuanalyysi. Sen avulla yrityksen taloudellista tilannetta analysoidaan vakioitujen tunnuslukujen kautta. Tämänkaltainen analyysi sisältyy yleensä yhtenä osana laajempiin analyysimuotoihin eli tilinpäätösanalyysiin ja yritystutkimukseen. (Niskanen & Niskanen, 2003, 9.)

3.1 Tilinpäätösanalyysin merkitys sidosryhmille

Tilinpäätöksellä ja siitä laaditulla informaatiolla, kuten tilinpäätösanalyysillä, on useita käyttäjäryhmiä. Jokaisella käyttäjäryhmällä voi olla omanlaisia ennako-odotuksia siihen minkälaista informaatiota he saavat ja ennen kaikkea siihen minkälaisessa muodossa he tiedon saavat. Tällaisia käyttäjäryhmiä, jotka osallistuvat jollain tavoin yrityksen toimintaan, kutsutaan sidosryhmiksi. (Niskanen & Niskanen, 2003, 13.). Keskeisimpiä käyttäjäryhmiä ovat:

- Omistajat
- Yrityksen johto
- Rahoittajat
- Tavarantoimittajat
- Henkilökunta
- Asiakkaat
- Viranomaistahot

Tilinpäätöstietojen keskeisin käyttäjäryhmä ovat omistajat, joihin luetaan mukaan niin nykyiset omistajat kuin mahdolliset tulevat omistajat, eli sijoittajat. Omistajien käyttäjäryhmä on hyvin hajanainen, sillä siihen luetaan mukaan niin pienyritykset kuin suuret kansainväliset sijoitusrahastot. Hajanaisesta ryhmästä johtuen kiinnostuksen kohteetkin vaihtelevat ryhmän sisällä. Sijoittaja, joka tavoittelee voittoa, on kiinnostunut kannattavuuteen liittyvistä tunnusluvuista tai esimerkiksi yrityksen osingon maksukyvyistä. (Niskanen & Niskanen, 2003, 13-14.)

Yritysjohdolle tarvitaan tilinpäätösinformaatiota tehdessään esimerkiksi operatiivisia päätöksiä, jotka liittyvät liiketoimintaan. Tilinpäätösinformaatiota käytetään myös yrityksen erilaisten osa-alueiden seurannan apuna. Erilaiset tulosbonukset, joita yritysjohdolla voi olla, ovat usein riippuvaisia tietyistä tilinpäätöksen eristä. Tätä kautta yritysjohdon edustajille syntyy henkilökohtainen syy seurata tilinpäätösinformaatiota. (Niskanen & Niskanen, 2003, 14.)

Rahoittajat käyttävät tilinpäätösinformaatiota, silloin kun he tekevät rahoituspäätöksiä. Lisäksi rahoittajat tarvitsevat tilinpäätösinformaatiota luottojen valvontaan liittyen. Tavarantoimittajat ovat erityisesti kiinnostuneita maksuvalmiudesta, eli siitä millainen kyky yrityksellä on selviytyä lyhyen aikavälin velvoitteistaan. (Niskanen & Niskanen, 2003, 16-17.)

Henkilökuntaa kiinnostaa seurata yrityksen taloudellista tilannetta työpaikan pysyvyyden kannalta. Lisäksi yrityksellä saattaa olla käytössä erilaisia bonusjärjestelmiä, jotka kytkettyvät yrityksen taloudelliseen tilanteeseen. Asiakkaat tarkastelevat yrityksen taloudellista suorituskykyä tilinpäätösinformaatioiden pohjalta. (Niskanen & Niskanen, 2003, 15-17.)

Viranomaiset ovat kiinnostuneita tilinpäätösinformaatioista monen eri syyn vuoksi. Merkittävin syy näistä on verotus. Yrityksen voittojen mukaan määräytyy maksettavan tuloveron ja arvonalisäveron suuruus. Viranomaisten valvonnan välineenä tilinpäätös on keskeinen instrumentti. (Niskanen & Niskanen, 2003, 17.)

3.2 Tilinpäätösanalyysin vaiheet

Tilinpäätösanalyysi koostuu neljästä vaiheesta. Ensimmäinen vaihe tilinpäätösanalyysissä on tilinpäätösaineiston oikaiseminen. Oikaisemisen kautta saadaan yrityksen tilinpäätösaineisto yleistettyä eli standardisoitua. Tämän toimenpiteen avulla tietoja voidaan vertailla joko eri yritysten välillä tai saman yrityksen eri tilikausien tietoja keskenään. Toisena vaiheena tilinpäätösanalyysissä on analyysiin käytettävien menetelmien valinta. Tarkemmin sanottuna valitaan mittauskohteet, analyysimenetelmät ja mittarit. Käytännössä tämän valinnan tekee itse analyysin tekijä ja valintaan vaikuttaa se mihin käyttötarkoitukseen saadut tiedot

tulevat. Kolmantena vaiheena on sitten suorittaa tekniset laskelmat ja sitä kautta tehdä analysointi edellisessä vaiheessa valittuja tekniikoita soveltaen. Käytännössä yleisimpiä analyysitekniikoita ovat prosenttilukumuotoisen tilinpäätöksen laatiminen, trendianalyysin laatiminen, tunnusluku analyysin laatiminen sekä kassavirta-analyysi. (Niskanen & Niskanen, 2003, 19.) Neljäntenä vaiheena on mittaustulosten arviointi ja niihin vaikuttavien syy-seuraussuhteiden tarkastelu. Saatuja tuloksia voidaan esimerkiksi vertailla aikaisempien vuosien lukuihin yrityksen osalta. Vertailukohteiden mukaan tilinpäätösanalyysi jaotellaan tiettyä vuotta koskevaan ajalliseen poikkileikkausanalyysiin ja peräkkäisten vuosien vertailuun liittyvään aikasarja-analyysiin. Ajallisella poikkileikkausanalyysillä yrityksen tietyn vuoden tulosta verrataan samaa toimialaa edustavien yritysten vastaavan vuoden tietoihin. Aikasarja-analyysissä yrityksen taloudellisen tilanteen kehitystä seurataan pitkällä aikavälillä verraten eri vuosien tuloksia keskenään. (Niskanen & Niskanen, 2003, 19-20.)

4 Tilinpäätöstietojen oikaiseminen

Yrityksen tilinpäätöksen laatimista koskeva lainsäädäntö antaa nykyään vähemmän pelivaraa kuin ennen vuoden 1997 lopussa astunutta uutta kirjanpitolakia. Uuden tiukemman lain myötä ovat tilinpäätöksen oikaisemisen tarpeet vähentyneet. Kuitenkin myös nykypäivänä on yrityksillä käytössä joissain tapauksissa erilaisia kirjaamismenetelmiä, joilla voivat vaikuttaa tilinpäätöksen sisältöön. Käytännössä yritykset kyllä toimivat lakien mukaisesti, mutta eivät välttämättä aina niiden hengessä. Tilinpäätös voidaan kuitenkin oikaista virallisen tilinpäätöksen ja sen sisältämien liitetietojen pohjalta, jolloin tilinpäätökset saadaan vertailukelpoiseksi. Oikaistuja tilinpäätöksiä voidaan sitten vertailla sekä eri yritysten että saman yrityksen eri vuosien välillä. Oikaistun tilinpäätöksen avulla saadaan parhaat mahdolliset tiedot tilinpäätösanalyysin käyttöön. (Niskanen & Niskanen, 2003, 84.) Vuonna 2002 Yritystutkimusneuvottelukunta (YTN) julkaisi oppaan oikaisujen suorittamiselle uuden kirjanpitolain mukaisesti. Opas sisältää muun muassa oikaistun tuloslaskelman ja taseen suositusmallit. (Niskanen & Niskanen, 2003, 61).

4.1 Tuloslaskelman oikaiseminen

Tuloslaskelman oikaisulla pyritään eliminoimaan sellaiset erät, joilla ei voida ajatella olevan vaikutusta yrityksen säännöllisen liiketoimintaan. Lisäksi senkaltaiset erät, joiden voidaan ajatella kuuluvan säännöllisen liiketoimintaan, mutta jotka puuttuvat virallisesta tuloslaskelmakirjauksesta, on lisättävä oikaistuun tuloslaskelmaan mukaan. Erittäin hyödyllistä materiaalia tilinpäätöksen oikaisemista varten ovat yrityksen tilinpäätöksen liitetiedot. (Salmi & Rekola-Nieminen, 2004, 95.)

Nykyisen kirjanpitolain nojalla virallinen tuloslaskelma ei enää sisällä myynti- tai käyttökattetta. Oikaistu tuloslaskelma kuitenkin sisältää edelleen käyttökattteen, ja myös muut välitulokset poikkeavat vastaavista viralliseen tuloslaskelmaan liittyvistä välituloksista.

Oikaistussa tuloslaskelmassa varsinaiseen liiketoimintaan liittyvät kustannukset selviävät liiketuloksen kautta. Tulos ennen satunnaisien tuottojen ja kulujen huomioonottamista on nettotulos. Kokonaistulos ottaa huomioon satunnaiset tuotot ja kulut, ja kertoo tuloksen niiden jälkeen. (Niskanen & Niskanen, 2003, 61.) Seuraavissa kappaleissa tuodaan esille tärkeimmät tuloslaskelman oikaisua varten vaadittavat yksityiskohdat.

Oikaistun tuloslaskelman liikevaihto sisältää myyntituotot, jotka liittyvät varsinaiseen toimintaan. Näistä tuotoista on vähennetty niihin liittyvät alennukset, arvonlisävero sekä muut myyntiin liittyvät verot. (Niskanen & Niskanen, 2003, 62.) Liiketoiminnan muihin tuottoihin sisältyy laaja määrä sellaisia tuottoja, jotka ovat sidoksissa yrityksen varsinaiseen liiketoimintaan. Tällaisia ovat esimerkiksi tuet ja avustukset. Mikäli tämänkaltaisten tulojen katsotaan toistuvan säännöllisesti, niin ne ovat suoraan mukana oikaistussa tuloslaskelmassa. Mikäli taas katsotaan, että ne eivät toistu säännöllisesti, niin ne on oikaistava. Mikäli tuottoja joudutaan oikaisemaan, niin tällöin on oikaistava myös kauden veroja samalla lailla. (Salmi, Rekola-Nieminen, 2004, 95.)

Liikevaihto ja liiketoiminnan muut tuotot muodostavat yhdessä liiketoiminnan tuotot.

Oikaistun tuloslaskelman aine- ja tarvikekäyttö saadaan selville ottamalla huomioon varaston muutos. Varaston muutos lisätään tai vähennetään aine- ja tavaraostoista. Erona viralliseen tuloslaskelmaan on siis se, että eriä on uudelleenryhmitetty. Ulkopuolisiin palveluihin liittyvät välittömästi todelliseen yritystoimintaan liittyvät erilaiset työsuoritukset, kuten esimerkiksi alihankintapalvelut. (Niskanen & Niskanen, 2003, 63.) Henkilöstökuluihin ryhmitellään virallisen tuloslaskelman erät palkat ja palkkiot, eläke ja muut henkilösivukulut. Laskennallinen palkkakorjaus on otettava huomioon vain henkilöyhtiöissä, siinä tapauksessa jos omistajan palkka ei ole kuluna tuloslaskelmassa. Liiketoiminnan muut kulut sisältää ison joukon kuluja, jotka liittyvät varsinaiseen liiketoimintaan, kuten esimerkiksi luottotappiot. Kulueraa tulee oikaista siinä tapauksessa, mikäli erään on kirjattu sellaisia kuluja, jotka eivät liity varsinaiseen liiketoimintaan. Tällaiset kulut tulee siirtää satunnaisiin kuluihin. Valmisteveraston muutos saadaan selville, kun huomioidaan yrityksen valmistamat, mutta omaan käyttöön otetut hyödykkeet. (Niskanen & Niskanen, 2003, 64-65.) Kun nämä vähennykset on poistettu liiketoiminnan tuotoista, saadaan tulokseksi käyttökate.

Oikaistun tuloslaskelman suunnitelman mukaisia poistoja tulee oikaista, mikäli ilmenee, että poistoajat ovat turhan pitkiä. Tällöin oikaisu tehdään maksimipoistoin elinkeinoverolain sallimien rajojen puitteissa. (Salmi & Rekola-Nieminen, 2004, 96.) ”Arvonalentumiset jaetaan tilinpäätösinformaation selkeyden vuoksi arvonalentumisiin pysyvien vastaavien hyödykkeistä ja vaihtuvien vastaavien poikkeuksellisiin arvonalentumisiin.” (Niskanen & Niskanen, 2003, 65). Arvonalentumisella tarkoitetaan yleisesti sellaista tilannetta, jossa hyödykkeen arvo on

pienentynyt pysyvästi. (Niskanen & Niskanen, 2003, 65). Kun nämä edellä mainitut vähennykset on poistettu käyttökatteesta, saadaan tulokseksi liiketulos.

”Oikaistun tilinpäätöksen erä tuotot osuuksista ja muista sijoituksista muodostuu virallisen tuloslaskelman eristä tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä, tuotot osuuksista omistusyhteisyriyksissä ja tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista”(Niskanen & Niskanen, 2003, 66). Tuotot osuuksista sisältää sijoittajien tuotto-osuuksia, kuten osinkoja. Muihin sijoituksiin sisältyy esimerkiksi vaihtovelkakirjalainoista saatavia koroja. Oikaisu on tälle erälle tarpeen, mikäli siihen sisältyy kurssivoittoja tai yhtiöveron hyvityksiä. Oikaisu suoritetaan kurssivoitoille niin, että ne siirretään kurssieroihin oikaistuun tuloslaskelmaan. Yhtiöveron hyvitys oikaistaan siten, että se poistetaan kokonaan. Lisäksi yhtiöveron hyvityksen veroinen oikaisu tehdään myös välittömiin veroihin.

Muut korko- ja rahoitustuotot sisältävät rahoitusarvopapereihin ja vaihtuviin vastaaviin kirjatut tuotot ja kurssierot. Jos erä sisältää kurssivoittoja, ne tulee oikaista ja siirtää kurssieroihin. Korkokulut ja muut rahoituskulut erää tulee oikaista, mikäli siihen sisältyy kurssitappioita. Mahdolliset kurssitappiot siirretään kurssieroihin oikaistuun tuloslaskelmaan.(Niskanen & Niskanen, 2003, 66-67.)

Kurssierot ovat oikaistussa tuloslaskelmassa omana eränään. Sijoitusten ja rahoitusarvopapereiden arvonalentumiset erään yhdistetään virallisesta tilinpäätöksestä arvonalentumiset, jotka koskevat pysyvien ja vaihtuvien vastaavien sijoituksia ja lainasaamisia.(Niskanen & Niskanen, 2003, 68.) Välittömiin veroihin kuuluvat aina vain tarkasteltavaan tilikauteen liittyvät verot. Aikaisempien tilikausien verot oikaistaan satunnaisiksi tuotoiksi/kuluiksi. Mikäli veroihin liittyy yhtiöveron hyvitys, se poistetaan kokonaan oikaistusta tuloslaskelmasta. Käytännössä veroista oikaistaan pois kaikki sellaiset verot, jotka eivät kuulu varsinaisen tarkasteltavan tilikauden toimintaan. (Niskanen & Niskanen, 2003, 68-69.) Näiden vähennysten jälkeen saadaan tulokseksi nettotulos.

Oikaistun tuloslaskelman satunnaiset tuotot ja kulut sisältävät sellaisia tapahtumia, jotka eivät ole kytköksissä varsinaiseen toimintaan, jossa yritys on mukana. Mikäli satunnaisiin eriin on kirjattu eriä, jotka liittyvät varsinaiseen yrityksen toimintaan, on ne oikaistava oikealle paikalleen oikaistuun tuloslaskelmaan. (Niskanen & Niskanen, 2003, 69.) Näiden vähennysten jälkeen saadaan tulokseksi kokonaistulos.

Poistoeron muutos ja vapaaehtoisten varausten muutos ovat tilinpäätösjärjestelyjä, joiden taustalla ei ole tapahtumia, jotka liittyvät varsinaiseen liiketoimintaan. Tästä syystä ne eliminoidaan oikaistusta tuloslaskelmasta kokonaan. Oikaistun tuloslaskelman tilikauden tulos saadaan, kun edellä mainittujen vähennysten lisäksi otetaan huomioon laskennallinen palkkakorjaus ja muut tuloksen oikaisut. (Salmi & Rekola-Nieminen, 2004, 97.)

4.2 Taseen oikaiseminen

Taseen oikaisulla pyritään eliminoimaan sellaiset erät, joihin ei sisälly todellisuudessa tulo-odotuksia. Tämän eliminoinnin seurauksena yrityksen varallisuus pienenee, eli yrityksen omaa pääomaa vähennetään vastaavalla määrällä. Yrityksen todellinen vauraus ei ole välttämättä sellainen kuin miltä tase näyttää, sillä taseen tarkoituksena ei ole ilmoittaa käypiä arvoja. Omaisuus kirjataan taseeseen hankintamenoina, ja esimerkiksi kiinteistöjen kohdalla yrityksellä voi olla niin sanottua ”piilovarallisuutta”. Kolmas seikka, joka vaatii mahdollista oikaisua, ovat tietyt taseen ulkopuoliset sitoumukset. Nämä tietyt taseen ulkopuoliset sitoumukset, kuten rahoitusleasingsopimukset, tulisi käsitellä velkana. Samoin velkana tulisi käsitellä myös kaikki muut sellaiset vastuut, jotka eivät taseessa näy, mutta joita voidaan pitää velkana. Lisäksi velkajärjestelyt, jotka eivät sisällä todellista takaisinmaksua, on vähennettävä omasta pääomasta. Tällainen velkajärjestely on esimerkiksi yrityksen ja yrityksen omistajan välinen velkajärjestely. (Salmi & Rekola-Nieminen, 2004, 102.)

Virallinen tase ja oikaistu tase eroavat toisistaan monin tavoin. Leasingvastuukanta, jonka tehtävänä on kuvata tulevana vuosina erääntyvien leasingmaksujen suuruutta, esiintyy vain oikaistussa taseessa. Samoin oikaistussa taseessa yhdistellään monia virallisen taseen eriä yhteen. (Niskanen & Niskanen, 2003, 70.) Seuraavissa kappaleissa tuodaan esille tärkeimmät taseen oikaisua varten vaadittavat yksityiskohdat.

Oikaistussa taseessa vastaavaa -puolen aineettomiin hyödykkeisiin aktivoidaan vain ne menot, joista tulevana vuosina todennäköisesti kertyy tuottoa. Mikäli taseeseen on merkitty perustamis- tai tutkimusmenoja, niin niitä ei oteta huomioon oikaistussa taseessa ja vastaavan kokoinen summa poistetaan myös omasta pääomasta vastattavaa -puolelta. (Niskanen & Niskanen, 2003, 71.) Kehittämismenot lasketaan varallisuudeksi, vain mikäli niiden tulosta voidaan odottaa markkinoille kohtuullisuudella todennäköisyydellä. Yrityskaupan tai fuusion yhteydessä syntyvä liikearvo voidaan oikaista, mikäli tulo-odotusta ei ole. Tässä tapauksessa liikearvo oikaistaan sekä taseen vastaavista että omasta pääomasta. Muiden aineettomien hyödykkeiden kohdalla menetellään samalla tavoin kuin liikearvon kanssa. (Salmi & Rekola-Nieminen, 2004, 102.)

Oikaistussa taseessa vastaavaa -puoleen aineellisiin hyödykkeisiin laskettavat erät eivät yleensä vaadi oikaisua, vaan ne otetaan suoraan virallisesta taseesta. Oikaistun taseen sijoituksiin liittyvistä eristä oikaisutarvetta vaaditaan, mikäli sijoituksiin on kirjattu osakkuusyhtiöitä, joissa tappiollisen toiminnan vuoksi on oma pääoma menetetty. Tällöin osakkeiden tasearvo tulisi poistaa osakkeista sekä omasta pääomasta. Lisäksi mikäli taseessa on sellaisia saamisia, joiden takaisinmaksuun liittyy epävarmuutta, on ne tällöin syytä eliminoida taseesta. Tällaisia saamisia ovat etenkin yrityksen omistajilta saatavat saamiset.

Myyntisaamiset, jotka ovat epävarmoja, kirjataan luottotappioiksi. (Salmi & Rekola-Nieminen, 2004, 103.) Leasingvastuukanta esiintyy eränä vain oikaistussa taseessa ja se sisältää tulevana vuosina erääntyvien leasingmaksujen määrän, jotka ovat tiedossa. Virallisen taseen liitetiedoista löytyy yleensä tarvittavat tiedot erän laskemiseksi. (Niskanen & Niskanen, 2003, 75.)

Oikaistun taseen vaihto-omaisuus sisältää esimerkiksi erilaiset varastot, ja tilinpäätösinformaation pohjalta ei voida yleensä sen arvoa kyseenalaistaa. Vaihto-omaisuuden arvo tulisi kuitenkin arvostaa niin, ettei se ainakaan ole yliarvossa. (Salmi & Rekola-Nieminen, 2004, 103.) Oikaistussa taseessa mukana oleva erä, lyhytaikaiset saamiset, sisältää: myyntisaamiset, sisäiset myyntisaamiset, muut sisäiset saamiset ja muut saamiset. Ne vaativat oikaisutarvetta vain tietyissä erikoistapauksissa. (Niskanen & Niskanen, 2003, 75.)

Oikaistun taseen vastattavaa-puolen omaan pääomaan sisältyvä osakepääoma saadaan suoraan virallisesta taseesta ja sitä ei ole tarpeen oikaista. Samoin menetellään ylikurssirahaston ja arvonkorotusrahaston kanssa, nekään eivät vaadi oikaisutoimenpiteitä. Muut rahastot -erä, joka on yhdistelmä eräistä virallisen tilinpäätöksen taseen eristä, ei myöskään vaadi oikaisutoimenpiteitä. Samoin menetellään kertyneet voittovarot erän kanssa, johon kirjataan viralliseen tilinpäätökseen sisältyvät osingonjaot aikaisempien tilikausien voitoista ja tappioista. Tilikauden tulos ilmoittaa tilikauden voiton tai tappion. Tulosta voi olla tarpeen oikaista, mikäli yritys on kirjannut osingonjakovelaksi kuluvalta tilikaudelta jaettavan osingon, ja täten vähentänyt omasta pääomasta vastaavan summan. Tämänkaltaisen tilanteen ollessa kyseessä oikaistaan osingonjako takaisin voittovaroihin. (Niskanen & Niskanen, 2003, 77.) Pääomalainat sisällytetään oikaistussa taseessa omaan pääomanaan omana eränään. Suunnitelman mukaisten ja kirjanpidon todellisten poistojen välinen erotus tunnetaan poistoerona. Poistoeroa voi olla tarpeen oikaista konsernitilinpäätöksessä, mikäli yhtiöverokannan mukaista poistoeron osuutta ei ole siirretty yhtiön laskennalliseen verovelkaan. (Niskanen & Niskanen, 2003, 79.) Vapaaehtoisiin varauksiin sisältyvät esimerkiksi toimintavaraukset, ja ne oikaistaan samalla periaatteella, kuin äsken esitelty poistoero. Oikaistun taseen oman pääoman viimeinen erä on oman pääoman oikaisu. Se sisältää sellaiset erät, joiden kautta virallisen taseen omaisuuseriä on oikaistu analyysin sisällä. Oikaisutarvetta on esimerkiksi silloin, jos virallinen tase sisältää esimerkiksi perustamismenoja. (Niskanen & Niskanen, 2003, 80.)

Oikaistun taseen vieras pääoma koostuu pitkä- ja lyhytaikaisesta vieraasta pääomasta, pakollisista varauksista ja leasingvastuukannasta. Pitkäaikainen vieras pääoma sisältää vieraan pääoman, jonka katsotaan vaikuttavan yrityksen toimintaan yli vuoden ajan. Lainat rahoituslaitoksilta sisältää myös joukkovelkakirjalainat ja vaihtovelkakirjalainat. Erät tulee

oikaista, mikäli lainoihin liittyy kurssitappioita, jotka ovat aktivoitu siirtosaamisiin virallisessa tilinpäätöksessä. Tällöin kurssitappiot eliminoidaan siirtosaamisten lisäksi myös omasta pääomasta. Eläkelainat eivät vaadi oikaisua. Pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan lasketaan lisäksi kuuluvan saadut ennakot, sisäiset velat ja muut pitkäaikaiset velat. Saadut ennakot ovat etukäteen saatuja maksuja yrityksen tuotannollisen toimintaan liittyvien tavaroiden tai palvelujen myynnistä. Sisäiset velat sisältävät velat yrityksille, jotka kuuluvat samaan konserniin tai omistusyhteisyriksille. Muut pitkäaikaiset velat on yhdistelmä-erä, joka sisältää virallisen taseen erät: rahoitusvekselit, ostovelat, siirtovelat ja muut velat. Laskennalliseen verovelkaan oikaistaan poistoerojen ja vapaaehtoisten varausten mukainen osuus yhtiöverokannan mukaisesti. Pakollisiin varauksiin sisältyvät menot, joihin ei yrityksen taholta liity tulonodotusta, mutta joihin on kuitenkin sitouduttu. (Niskanen & Niskanen, 2003, 81.)

Leasingvastuukanta merkitään taseen vastattavaa-puolelle samansuuruisena kuin se on merkitty vastaavaa-puolella. Lyhytaikainen vieras pääoma sisältää sellaisen vieraan pääoman, jonka katsotaan vaikuttavan yrityksen toimintaan alle vuoden pituisena ajanjaksona. Tarkemmin sanottuna se koostuu viralliseen taseen eristä: korolliset lyhytaikaiset velat, saadut ennakot, ostovelat, sisäiset ostovelat, muut sisäiset velat sekä muut korottomat lyhytaikaiset velat. Korollista lyhytaikaista velkaa on oikaistava, mikäli yrityksellä on factoring-luottoa. Tällöin korollista lyhytaikaista velkaa oikaistaan siten, että siihen lisätään taseen ulkopuolinen factoring-luotto mukaan. Ostovelat vaativat myös oikaisua, mikäli niihin liittyy osamaksuvelkoja. Oikaisuntarvetta vaaditaan lisäksi erälle muut korottomat lyhytaikaiset velat, mikäli erään on kirjattu kuluva vuoden tulokseen liittyvää osingonjakoa. Tällöin kyseinen erä siirretään suoraan voittovaroihin. (Niskanen & Niskanen, 2003, 82.)

5 Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös ja trendianalyysi

Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös ja trendianalyysi-menetelmien avulla pyritään selvittämään samankaltaisia asioita, ja tästä syystä ne täydentävät toisiaan hyvin. Molempien näiden menetelmien avulla kyetään analysoimaan tilinpäätöksen eriä. Käytettäessä näitä menetelmiä on kuitenkin huomioitava, että yhdenkin erän prosentuaalisen osuuden huomattava muutos vaikuttaa samalla tavoin muihin eriin. Tästä syystä nämä menetelmät eivät anna tarkkaa kuvaa tilinpäätöserien absoluuttisista muutoksista. (Niskanen & Niskanen, 2003, 102.)

Prosenttilukumuotoisen tilinpäätöksen laatiminen on yksi menetelmä, jonka kautta voidaan yrityksen tilinpäätöksen eriä analysoida. Se voidaan laatia joko yrityksen virallisesta tai oikaistusta tilinpäätöksestä, ja se on ”pystysuora” tarkastelumalli. Laitimalla prosenttilukumuotoisen tilinpäätöksen, voi yritys voi helpolla ja selkeällä tavalla nähdä

erilaisten kustannuserien kehittymistä liikevaihtoon suhteutettaessa. Mikäli tarkastellaan useiden vuosien aineistoja, niin nähdään miten eri erät ovat kehittyneet suhteessa toisiinsa vertailujakson sisällä. Tämän selville saadun kehityksen syyt pyritään myös selvittämään. Prosenttilukumuotoisen tilinpäätöksen avulla voidaan verrata myös erikokoisia yrityksiä toisiinsa. Käytännössä laatiminen tehdään niin, että tilinpäätöksen erät esitetään prosentteina jostakin vertailukohteesta. Tuloslaskelmaa laadittaessa tämä vertailukohde on yrityksen liikevaihto. Tuloslaskelma prosenttilukumuotoisena antaa mahdollisuuden tarkastella yrityksen kehittymistä kulurakenteen osalta vertailujakson aikana. Tasetta laadittaessa vertailukohde on taseen loppusumma. Taselaskelma prosenttilukumuotoisena helpottaa hahmottamaan taserakenteessa tapahtuneita muutoksia vertailujakson aikana. (Niskanen & Niskanen, 2003, 87-96.)

Trendianalyysi on prosenttilukumuotoinen tilinpäätös vietyinä pidemmälle. Tässä mallissa prosenttilukumuotoiset tilinpäätökset tehdään koko vertailujakson ajalta, siten että myöhempien vuosien arvoja verrataan vertailujakson ensimmäiseen vuoteen, jota kutsutaan perusvuodeksi. Vertailun avulla nähdään taloudellisten suhdelukujen trendi useammalta vuodelta selkeästi ja näin ollen voidaan tarkastella ajallista kehitystä. Trendianalyysiä voidaan käyttää yksittäisen yrityksen peräkkäisten vuosien vertailemiseen ja se on tarkastelumalliltaan ”vaakasuora”. (Niskanen & Niskanen, 2003, 96-102.)

6 Keskeisimmät tunnusluvut ja niiden tulkinta

Tilinpäätösanalyysin avulla analysoidaan yritystoiminnan kolmea keskeisintä osaa eli kannattavuutta, vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta. (Vilkkumaa, 2010, 44). Yrityksen taloudellisesta tilanteesta kertova tieto esitetään yleensä tunnuslukuina. Tunnuslukuja saadaan selville jakamalla joitakin tuloslaskelman/taseen eriä joillain toisilla erillä. Käytännössä erilaisia tunnuslukuja on todella suuri määrä, joista on osattava valita juuri sopivimmat kyseiseen tarkastelukohteeseen liittyen. (Kallunki & Kytönen, 2007, 73.)

6.1 Kannattavuuteen liittyvät tunnusluvut

Kannattavuus on sitä, että yrityksen kulut ovat pienemmät kuin tulot, eli rahaa tulee kassaan enemmän kuin sitä lähtee kassasta ulos. Tilinpäätösanalyysin kautta kannattavuutta voisi kuvailla niin, että yrityksen toiminta on kannattavaa, mikäli saadut tunnusluvut ovat yleisesti hyvänä pidetyllä tasolla. (Vilkkumaa, 2010, 44.) Kannattavuus kertoo yrityksen tuottamiskyvystä pitkällä aikajänteellä. Sijoittajien näkökulmasta katsottuna kannattavuutta voidaan mitata laskemalla erilaisia tunnuslukuja tilinpäätösinformaation pohjalta. (Kallunki & Kytönen, 2007, 74.) Kannattavuuden tunnuslukuja voidaan esittää kahdella eri lähestymistavalla. Yrityksen tulosta voidaan verrata joko liikevaihtoon tai pääomaan. Kun yrityksen tulosta verrataan liikevaihtoon, niin tällöin puhutaan voittoprosentti-lähestymistavasta. Tämä lähestymistapa ei sovellu yritysten väliseen vertailuun, vaan se

kertoo yrityksen sisäisen toiminnan kannattavuudesta ja kannattavuuden kehittymisestä. Toinen mahdollinen lähestymistapa on tuotto prosentti-lähestymistapa. Tämän lähestymistavan avulla yrityksen tulosta verrataan yrityksen pääomaan. Tämä lähestymistapa soveltuu paremmin eri yritysten väliseen vertailuun. (Leppiniemi & Kykkänen, 2009, 163-164.) Seuraavassa kappaleessa esitellään tarkemmin valittuja kannattavuuden tunnuslukuja, joita esimerkkiyritykselle tullaan laskemaan.

6.1.1 Käyttökateprosentti

Käyttökateprosentti on voittoprosenttiperusteinen tunnusluku, joka kertoo yrityksen voiton osuuden ennen poistojen huomioimista. Se saadaan kaavasta:

$$\frac{\text{Käyttökate}}{\text{Liikevaihto}} \quad *100 \%$$

Laskukaavaan tarvittava käyttökate ei löydy virallisesta tuloslaskelmasta, vaan ainoastaan oikaistusta tuloslaskelmasta. Saatua tunnuslukua ei voida verrata yleispätevästi muihin yrityksiin eikä tunnusluvulle ole olemassa yleisiä ohjearvoja. (Leppiniemi & Kykkänen, 2009, 163.)

6.1.2 Liikevoittoprosentti

Liikevoittoprosentti on voittoprosenttiperusteinen tunnusluku. Se saadaan kaavasta:

$$\frac{\text{Liikevoitto(liiketulos)}}{\text{Liikevaihto}} \quad *100 \%$$

Laskukaavaan tarvittava liikevoitto(liiketulos) löytyy oikaistusta tuloslaskelmasta, ja se eroaa edellä esitetystä käyttökatteesta siinä, että siihen on otettu huomioon yrityksen tekemät poistot sekä pysyvien että vaihtuvien vastaavien arvonalentumiset. Saatua tunnuslukua ei voida verrata yleispätevästi muihin yrityksiin eikä tunnusluvulle ole olemassa yleisiä ohjearvoja. (Leppiniemi & Kykkänen, 2009, 163.)

6.1.3 Nettotulosprosentti

Nettotulosprosentti on voittoprosenttiperusteinen tunnusluku. Se saadaan kaavasta:

$$\text{Nettotulos}$$

$$\frac{\text{Liiketoiminnan tuotot}}{\text{Nettotulos}} * 100 \%$$

Laskukaavaan tarvittava nettotulos löytyy oikaistusta tuloslaskelmasta, ja se eroaa edellä esitetystä liikevoitosta siinä, että siihen on otettu huomioon kaikki yrityksen säännölliset tuotot ja kulut. Saatua tunnuslukua ei voida verrata yleispätevästi muihin yrityksiin eikä tunnusluvulle ole olemassa yleisiä ohjearvoja. (Kallunki & Kytönen, 2007, 79.)

6.1.4 Kokonaispääoman tuotto prosentti

Kokonaispääoman tuotto prosentti on tuotto prosenttiperusteinen tunnusluku. Se saadaan kaavasta:

$$\frac{\text{Nettotulos} + \text{Rahoituskulut} + \text{verot (12kk)}}{\text{Taseen loppusumma (keskimäärin)}} * 100 \%$$

(Yritystutkimus RY, 2011, 63).

Laskukaavassa oleva keskimääräinen taseen loppusumma on nykyisen ja edellisvuoden taseen loppusumman keskiarvo. Laskukaavan kautta saadaan tuloksena selville se, kuinka paljon yritys on tehnyt tilikauden aikana tuloa kokonaistalouden kannalta. Yli 10 % kokonaispääoman tuotto prosenttia pidetään hyvänä, yleisten yritystutkimusneuvottelukunnan antamien ohjearvojen perusteella. (Leppiniemi & Kykkänen, 2009, 164-165.)

Tunnusluvulle on annettu seuraavat ohjearvot:

Yli 10 % Hyvä

5-10 % Tyydyttävä

Alle 5 % Heikko

(Yritystutkimus RY, 2011, 64).

6.1.5 Oman pääoman tuotto prosentti

Omanpääoman tuotto prosentti on tuotto prosenttiperusteinen tunnusluku. Se saadaan kaavasta:

$$\frac{\text{Nettotulos (12kk)}}{\text{Oikaistu oma pääoma (keskimäärin)}} * 100 \%$$

(Yritystutkimus RY, 2011, 65).

Laskukaavassa oleva keskimääräinen oma pääoma on tilikauden alun ja lopun oman pääoman keskiarvo. Laskukaavan kautta saadaan tuloksena selville se, kuinka paljon yritys on tehnyt

tilikauden aikana tuloa keskimäärin oman pääoman avulla. Saatua tunnuslukua ei voida verrata yleispätevästi muihin yrityksiin eikä tunnusluvulle ole olemassa yleisiä ohjearvoja. (Leppiniemi & Kykkänen, 2009, 164.)

6.2 Vakavaraisuuteen liittyvät tunnusluvut

Vakavaraisuus kuvaa pitkällä aikajänteellä yrityksen pääoman suhdetta, eli käytännössä se kertoo kuinka suuri osuus pääomasta, on yrityksen omaa pääomaa. (Vilkkumaa, 2010, 50.) Velkaisuus tai rahoitusrakenne on myös nimityksiä, joita vakavaraisuudesta käytetään. Vakavaraisuus on pitkän aikavälin ominaisuus yritykselle, sillä vieras pääoma on usein korollista, pitkäaikaista rahoitusta. Vakavaraisen yrityksen rahoitusrakenne ei ole liikaa vieraan pääoman varassa ja vieraan pääoman korkomaksut eivät tuota yritykselle taloudellisia ongelmia. (Kallunki & Kytönen, 2007, 80.) Seuraavassa kappaleessa esitellään tarkemmin valittuja vakavaraisuuden tunnuslukuja, joita esimerkkiyritykselle tullaan laskemaan.

6.2.1 Omavaraisuusaste

Omavaraisuusaste kertoo yritykselle oman pääoman osuuden koko pääomasta.

Omavaraisuusaste saadaan kaavasta:

$$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Taseen koko pääoma}} \cdot 100 \%$$

Laskukaavassa sellaiset erät, jotka eivät edusta varallisuutta tulee vähentää omasta pääomasta sekä taseen loppusummasta. Lisäksi saadut ennakot tulee vähentää myös taseen loppusummasta ja vieraasta pääomasta. Laskukaavan avulla saadaan selville yrityksen oman pääoman suhde koko pääomaan. Mitä korkeampi saatu tunnusluku on, niin sitä parempi on yrityksen omavaraisuusaste. Yli 40 % arvoa pidetään hyvänä yleisten yritystutkimusneuvottelukunnan antamien ohjearvojen perusteella. (Leppiniemi J & Leppiniemi R, 2006, 258-259.)

Tunnusluvulle on annettu seuraavat ohjearvot:

Yli 40 % Hyvä

20-40 % Tyydyttävä

Alle 20 % Heikko

(Yritystutkimus RY, 2011, 67).

6.2.2 Suhteellinen velkaantuneisuus

Suhteellinen velkaantuneisuus tunnusluku kertoo yritykselle kaksi tärkeää asiaa. Ensinnäkin se kertoo yritykselle velkojen merkityksen. Lisäksi se kertoo yrityksen toimintaan liittyvän vieraan pääoman rasituksen. Suhteellinen velkaantuneisuus saadaan kaavasta:

$$\frac{\text{Taseen velat}}{\text{Liikevaihto}} \quad *100$$

Laskukaavassa taseen veloista vähennetään saadut ennakkomaksut. Laskukaavan avulla saadaan selville yrityksen vieraan pääoman suhde liikevaihtoon. Mitä korkeampi saatu tunnusluku on, niin sitä heikompi yrityksen suhteellinen velkaantuneisuus on. Alle 40 % arvoa pidetään hyvänä yleisten yritystutkimusneuvottelukunnan antamien ohjearvojen perusteella. (Leppiniemi J & Leppiniemi R, 2006, 262.)

Tunnusluvulle on annettu seuraavat ohjearvot:

Alle 40 % Hyvä

40-80 % Tyydyttävä

Yli 80 % Heikko

(Yritystutkimus RY, 2011, 67).

6.3 Maksuvalmiuteen liittyvät tunnusluvut

Maksuvalmius kuvaa lyhyellä aikajänteellä yrityksen maksuvalmiutta eli sitä, miten paljon kassassa on rahaa. Yllättävien kuluerien syntyessä, maksuvalmiudeltaan hyvällä tasolla toimiva yritys selviää tilanteesta, kun taas huonon maksuvalmiuden omaava yritys voi joutua pulmiin. (Vilkkumaa, 2010, 48.) Maksuvalmiudesta käytetään myös nimitystä likviditeetti, ja se kuvaa kykyä selviytyä erääntyvistä lyhytaikaisista maksusitoumuksista. Hyvän maksuvalmiuden omaava yritys omaa tarpeeksi kassareserviä maksuvelvoitteidensa hoitamiseksi. Huonon maksuvalmiuden omaava yritys voi joutua vaikeuksiin viivästyskorkokulujen vuoksi, mikäli yritys ei kykene suorittamaan maksusitoumuksia eräpäivään mennessä. Maksuvalmiuden ei suositella kuitenkaan olemaan liian suuri, sillä tällöin kassareserveihin on sitoutettu liikaa rahaa, jonka olisi voinut sijoittaa tuottoisamminkin. (Kallunki & Kytönen, 2007, 84.)

Seuraavassa kappaleessa esitellään tarkemmin valittuja maksuvalmiuden tunnuslukuja, joita esimerkkiyritykselle tullaan laskemaan.

6.3.1 Quick Ratio

Quick ratio on maksuvalmiuden tunnusluku, jonka tarkoituksena on kuvata yrityksen kykyä selviytyä lyhyen aikavälin veloista. Quick Ratio saadaan seuraavasta kaavasta:

$$\frac{\text{Saamiset € +rahat ja pankkisaamiset €(Rahoitusomaisuus)}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma €}}$$

Kaavassa rahoitusomaisuus jaetaan lyhytaikaisella vieraalla pääomalla. Merkittävät saadut ennakot tulee vähentää yrityksen lyhytaikaisesta vieraasta pääomasta.

Tunnusluvun tavoitearvona pidetään yli yhden olevaa arvoa. Mikäli yrityksen tunnusluvun arvo on yli yhden, tarkoittaa se sitä, että velat voidaan maksaa silloin kun ne erääntyvät. Mitä alhaisempi tunnusluvun arvo on niin sitä heikompi on yrityksen maksuvalmius. Quick Ratio on toimialariippumaton tunnusluku, joten tästä syystä se on hyvin käyttökelpoinen tunnusluku. (Vilkkumaa, 2010, 49.)

Tunnusluvulle on annettu seuraavat ohjearvot:

Yli 1 Hyvä

0,5-1 Tyydyttävä

alle 0,5 Heikko

(Yritystutkimus RY, 2011, 71).

6.3.2 Current Ratio

Current ratio on maksuvalmiuden tunnusluku, jonka tarkoituksena on kuvata yrityksen kykyä selviytyä lyhyen aikavälin veloista. Se poikkeaa edellä esitetystä quick ratiosta siten, että siinä otetaan huomioon myös yrityksen vaihto-omaisuus. Käytännössä ajatuksena on, että vaihto-omaisuus myydään ja maksetaan siitä saaduilla rahoilla tarvittaessa lyhytaikaisia velkoja, jos rahoitusomaisuus on muuten vähissä. Current ratio saadaan seuraavasta kaavasta:

$$\frac{\text{Saamiset €+ rahat ja pankkisaamiset€ + vaihto-omaisuus €(rahoitusomaisuus+vaihto-omaisuus)}}{\text{lyhytaikainen vieras pääoma €}}$$

lyhytaikainen vieras pääoma €

Kaavassa rahoitusomaisuus sekä vaihto-omaisuus lasketaan yhteen ja jaetaan yhteissumma lyhytaikaisella vieraalla pääomalla. Merkittäviä saatuja ennakoita ei vähennetä yrityksen lyhytaikaisesta vieraasta pääomasta.

(Vilkkumaa, 2010, 49-50.)

Tunnusluvulle on annettu seuraavat ohjearvot:

Yli 2 Hyvä

1-2 Tyydyttävä

alle 1 Heikko

(Yritystutkimus RY, 2011, 72).

7 Yritys X:n tilinpäätösanalyysi

Kohdeyritys on koulutuslalla toimiva osakeyhtiö. Yritys tarjoaa oppilailleen erilaisia kursseina suoritettavia opetusvaihtoehtoja. Koulutus on monimuotokoulutusta eli työn ohessa suoritettavaksi suunniteltua koulutusta. Opetus tapahtuu lähiopetuksena muutaman päivän jaksoissa viikonloppuisin. Kurssien välillä suoritetaan itsenäisesti opiskelua. (Toimitusjohtaja, 2012, Haastattelu.)

Yritys on perustettu vuonna 1986 ja virallinen liiketoiminta alkoi vuonna 1987. Yrityksen toimenkuvana on tuottaa asiakkailleen koulutuksia. Yrityksellä on omistajansa lisäksi 2 päätoimista työntekijää. Lisäksi kursseja vetävät opettajat toimivat yrityksessä väliaikaisina työntekijöinä. (Toimitusjohtaja, 2012, Haastattelu.)

7.1 Oikaistu tilinpäätös

Tunnuslukuanalyysia varten on välttämätöntä suorittaa tilinpäätöksen oikaisu-toimenpiteet. Yritys X:n tilinpäätösaineisto on oikaistu yleisten yritystutkimusneuvottelukunnan suositusten mukaisesti. Tilinpäätösaineisto vuosilta 2008-2011 on saatu kohdeyrityksestä. Käytännössä oikaisuun tarvittavat laskutoimenpiteet suoritettiin Excel-taulukkolaskentaohjelman avulla.

7.1.1 Tuloslaskelman oikaisu

Yritys x:n tuloslaskelma on oikaistu yleisten yritystutkimusneuvottelukunnan suositusten mukaisesti. Oikaistu tuloslaskelma alkaa liikevaihdosta, joka saadaan suoraan kohdeyrityksen virallisesta tuloslaskelmasta. Liiketoiminnan muita tuottoja kohdeyrityksellä on vain vuonna 2011 ja ne lisätään liikevaihtoon. Tämän toimenpiteen tuloksena on selvillä liiketoiminnan tuotot yhteensä. Oikaistun tuloslaskelman Aine- ja tarvikekäyttö erä saadaan virallisesta tuloslaskelmasta siten, että ostoihin otetaan huomioon varaston muutoksen suuruus. Ulkopuoliset palvelut saadaan suoraan virallisesta tuloslaskelmasta. Henkilöstökulut erään yhdistetään virallisen tuloslaskelman eristä mukaan palkat, eläkekulut ja muut henkilöstökulut. Laskennallista palkkakorjausta ei ole yrityksellä, joten sitä ei oteta huomioon lainkaan. Liiketoiminnan muut kulut saadaan suoraan virallisesta tuloslaskelmasta. Valmisteveraston lisäystä/vähennystä ei ole. Kun nämä edellä mainitut erät vähennettiin liikevaihdosta, saatiin selville yrityksen käyttökate.

Seuraava oikaistun tuloslaskelman erä on suunnitelman mukaiset poistot, joka saadaan suoraan virallisesta tuloslaskelmasta. Kohdeyrityksellä ei ole arvonalentumisia pysyvien tai vaihtuvien vastaavien osalta, joten niitä ei oteta huomioon. Kun nämä edellä mainitut erät vähennetään käyttökatteesta, saatiin selville kohdeyrityksen liiketulos.

Seuraava oikaistun tuloslaskelman erä on tuotot osuuksista ja muista sijoituksista, joita ei kohdeyrityksellä ole lainkaan. Muut korko- ja rahoitustuotot saadaan suoraan virallisesta tuloslaskelmasta, samoin kuin korkokulut ja muut rahoituskulut. Kohdeyrityksellä ei ole kurssieroja eikä sijoitusten ja rahoitusarvopapereiden arvonalentumisia, joten niitä ei oteta huomioon. Välittömät verot saadaan virallisen tuloslaskelman erästä tuloverot. Kun nämä edellä mainitut erät lasketaan mukaan liiketulokseen, saatiin selville yrityksen nettotulos.

Kohdeyrityksellä ei ole satunnaisia tuottoja tai kuluja, joten kokonaistulos oli sama kuin nettotulos.

Kohdeyrityksellä ei ole poistoeroja, vapaaehtoisia varauksia, laskennallista palkkakorjausta, käyvän arvon muutoksia eikä muita tuloksen oikaisuja, joten tilikauden tulos on sama kuin kokonaistulos. Oikaistun tuloslaskelman tulos on sama kuin virallisen tuloslaskelman tulos.

7.1.2 Taseen oikaisu

Yritys x:n tase on oikaistu yleisten yritystutkimusneuvottelukunnan suositusten mukaisesti. Vastaavaa-puolella, kohdeyrityksen aineettomat hyödykkeet saadaan suoraan virallisesta taseesta. Aineelliset hyödykkeet saadaan niin ikään suoraan virallisesta taseesta, laskemalla erät koneet ja kalusto sekä muut aineelliset hyödykkeet yhteen. Kohdeyrityksellä ei ole maa- ja vesialueita eikä rakennuksia ja rakennelmia, joten niitä ei tarvitse ottaa huomioon aineellisiin hyödykkeisiin lainkaan. Kohdeyrityksellä ei ole sijoituksia, leasingvastuukantaa eikä muita pitkä-aikaisia saamisia, joten niitä ei oteta huomioon. Vaihto-omaisuus, lyhytaikaiset saamiset ja rahat ja rahoitusarvopaperit saatiin myös suoraan virallisesta taseesta. Kun oikaistun taseen vastaavaa-puolen erät laskettiin yhteen, saatiin tulokseksi sama tulos kuin virallisen taseen vastaavaa puolen erän suuruus oli.

Vastattavaa puolen erät eivät vaatineet oikaisutoimenpiteitä ja ne saatiin suoraan virallisesta taseesta. Kohdeyrityksellä ei ole lainkaan leasingvastuukantaa, laskennallista verovelkaa eikä pakollisia varauksia, joten niitä ei otettu huomioon oikaistussa taseessa. Virallisen taseen erät ,muut lyhytaikaiset velat ja siirtovelat, yhdistettiin oikaistussa taseessa erään muut korottomat lyhytaikaiset velat. Sekä oikaistu oma pääoma että vieras pääoma ovat suuruudeltaan täsmälleen samat kuin virallisen taseen erien tulokset.

7.2 Prosenttimuotoinen tilinpäätös ja trendianalyysi

Yritys X:lle muodostettiin yleisten suositusten mukaisesti prosenttimuotoinen tilinpäätös ja trendianalyysi. Laskelmat suoritettiin kaikilta tarkastelujakson vuosilta, jotta saadaan selville

miten erät ovat kehittyneet vertailujakson sisällä. Laskelmat suoritettiin Excel-taulukkolaskentaohjelman avulla, ja laskelmat tehtiin yrityksen virallisen tilinpäätös-aineiston pohjalta.

7.3 Prosenttimuotoinen tuloslaskelma ja tase

Taulukossa 1 on esitetty kohdeyrityksen prosenttilukumuotoinen tuloslaskelma vertailuvuosien 2008-2011 ajalta.

Tuloslaskelma	2008	2009	2010	2011
Liikevaihto	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
Liiketoiminnan muut tuotot	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,05 %
Muuttuvat kulut:				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:				
Ostot tilikauden aikana	8,37 %	5,82 %	10,09 %	9,92 %
Varaston muutos	-1,83 %	1,44 %	0,73 %	-1,76 %
Ulkopuoliset palvelut	4,11 %	5,40 %	3,41 %	3,53 %
Henkilöstökulut:				
Palkat ja palkkiot	23,38 %	27,23 %	32,34 %	38,24 %
Henkilöstökulut:				
Eläkekulut	8,92 %	16,39 %	4,82 %	5,37 %
Muut henkilösivukulut	1,19 %	0,76 %	1,13 %	1,17 %
Poistot käyttöomaisuudesta ja muista pitkävaikutteisista menoista:				
Koneista ja kalustosta	0,53 %	0,48 %	1,37 %	1,19 %
Liiketoiminnan muut kulut	37,97 %	24,06 %	36,73 %	29,33 %
Liikevoitto/Tappio	17,36 %	18,43 %	9,39 %	13,05 %
Rahoitustuotot ja -kulut :				
Muut korko- ja rahoitustuotot	0,07 %	0,43 %	1,74 %	0,17 %
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-0,08 %	-0,13 %	-0,06 %	0,00 %
Voitto/Tappio ennen satunnaisia eriä	17,34 %	18,73 %	11,07 %	13,22 %
Voitto/Tappio ennen varauksia ja veroja	17,34 %	18,73 %	11,07 %	13,22 %
Tuloverot	3,41 %	4,90 %	2,92 %	3,48 %
Tilikauden Voitto/Tappio	13,93 %	13,82 %	8,15 %	9,74 %

Taulukko 1 Prosenttimuotoinen tuloslaskelma

Prosenttimuotoisen tuloslaskelman ostot-erä on pysynyt tarkastelujakson sisällä suhteellisen muuttumattomana. Tarkastelujakson aikana ostojen osuus liikevaihdosta on noussut noin kaksi prosenttia. Kohdeyritys toimii palvelualalla, jossa myydään omaa osaamista, ei niinkään

fyysisiä tuotteita. Tästä syystä onkin loogista, että erä on suhteellisen stabiili vuodesta toiseen. Varaston muutos on pysynyt myös lähes muuttumattomana koko tarkastelujakson aikana. Tähänkin pätee sama selitys kuin edellä mainittuun ostot-erään. Yrityksellä ei ole tarvetta isolle fyysiselle varastolle, sillä yritys myy omaa osaamistaan asiakkaille, ei niinkään fyysisiä tuotteita.

Ulkopuoliset palvelut-erän osuus liikevaihdosta on pysynyt tarkastelujakson sisällä suhteellisen vakaana. Erä ei ole heilahdellut tarkastelujakson aikana juurikaan. Palkat ja palkkiot-erässä on tapahtunut suuria muutoksia. Erä on noussut vakaasti koko tarkastelujakson ajan. Nousua on tapahtunut liki 15 % tarkastelujakson aikana. Kyseisen erän osuus on prosentuaalisesti suurin koko tuloslaskelmassa, joten sen merkitys on suuri. Eläkekuluissa on tapahtunut suuria heilahduksia. Suhteellinen osuus on vaihdellut noin 5 % ja noin 16 % välillä. Tarkastelujakson kahtena viimeisenä vuotena osuus on kuitenkin pienentynyt huomattavasti ja näyttää vakiintuneen noin 5 % suhteelliseen osuuteen. Muut henkilösivukulut-erän osuus on pysynyt koko tarkastelujakson ajan pienenä.

Poistojen osuus on koko tarkastelujakson ajan ollut pieni. Nousua on koko ajanjakson aikana tapahtunut hieman yli 0,5 %. Liiketoiminnan muut kulut-erän suhteellinen osuus liikevaihdosta on vaihdellut tarkastelujakson sisällä reilusti. Erän osuus on vaihdellut suuresti ajanjakson aikana, joten minkäänlaista kehityssuhdetta ei voida erästä tehdä. Muut korko- ja rahoitustuotot-erän osuus on ollut koko tarkastelujakson hyvin pieni. Erän suhteellisesti suurin osuus oli vuonna 2010 ja pienin vuonna 2008. Korkokulut -ja muut rahoituskulut-erän osuus on ollut todella pieni koko tarkastelujakson ajan. Tilikauden voitto oli parhaimmillaan tarkastelujakson alkuvuonna 2008. Suhteellinen osuus laski tämän jälkeen aina vuoteen 2010 asti. Viimeisimmän 2011 vuoden luku oli kuitenkin lähtenyt taas nousuun.

Yhteenvetona prosenttilukumuotoisesta tuloslaskelmasta huomattiin, että suurimman osan kululajeista suhteellinen osuus on pienentynyt tai pysynyt suunnilleen samana vertailujakson aikana. Kuitenkin palkat ja palkkiot erä on jatkanut kasvuaan, joten tähän erään tulisi jatkossa kiinnittää huomiota, jotta erän osuus pysyisi kohtuullisena. Tilikauden voitto on myös laskenut vertailujakson sisällä eli trendi on laskeva.

Taulukossa 2 on esitetty kohdeyrityksen prosenttilukumuotoinen tase vertailuvuosien 2008-2011 ajalta.

Tase Vastaavaa	2008	2009	2010	2011
Pysyvät vastaavat				
Aineettomat hyödykkeet:				

Muut pitkävaikutteiset menot	2,12 %	2,19 %	8,75 %	6,23 %
Aineelliset hyödykkeet:				
Koneet ja kalusto	2,19 %	2,26 %	7,94 %	5,90 %
Muut aineelliset hyödykkeet	0,70 %	0,96 %	1,30 %	1,29 %
Pysyvät vastaavat yhteensä	5,00 %	5,42 %	18,00 %	13,41 %
Vaihtuvat vastaavat	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Vaihto-omaisuus	9,13 %	8,14 %	8,72 %	15,14 %
Pitkäaikaiset muut saamiset	0,00 %	0,00 %	4,41 %	4,37 %
Myyntisaamiset	0,97 %	4,14 %	1,88 %	6,00 %
Muut saamiset	0,00 %	0,00 %	2,81 %	0,00 %
Siirtosaamiset	0,42 %	0,98 %	2,30 %	4,40 %
Rahoitusarvopaperit:	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Muut arvopaperit	0,00 %	72,13 %	29,08 %	0,00 %
Rahat ja pankkisaamiset	84,48 %	9,18 %	32,80 %	56,69 %
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	95,00 %	94,58 %	82,00 %	86,59 %
Vastaavaa Yhteensä	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
<u>Tase vastattavaa</u>				
Oma pääoma				
Sidottu oma pääoma:				
Osakepääoma	8,72 %	12,04 %	16,23 %	16,07 %
Vapaa oma pääoma:				
Edellisten tilikausien voitto/tappio	14,66 %	20,28 %	26,98 %	19,98 %
Tilikauden voitto/tappio	32,87 %	42,68 %	25,36 %	36,04 %
Oma pääoma yhteensä	56,25 %	74,99 %	68,57 %	72,09 %
Vieras pääoma				
Lyhytaikainen:				
Saadut ennakot	32,95 %	7,46 %	14,56 %	10,33 %
Ostovelat	1,07 %	2,46 %	1,25 %	1,73 %
Velat omistusyhteisyrityksille	1,19 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Muut lyhytaikaiset velat	4,72 %	5,23 %	8,78 %	8,39 %
Siirtovelat	3,83 %	9,86 %	6,83 %	7,47 %
Vieras pääoma yhteensä	43,75 %	25,01 %	31,43 %	27,91 %
Vastattavaa yhteensä	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Taulukko 2 Prosenttimuotoinen tase

Prosenttimuotoisen taseen muut pitkävaikutteiset menot-erän suhteellinen osuus on kasvanut tarkastelujakson aikana. Suurimmillaan arvo oli vuonna 2010. Koneet ja kalusto-erän suhteellinen osuus on tarkastelujaksolla kasvanut. Suurimmillaan arvo oli vuonna 2010. Muut aineelliset hyödykkeet-erän osuus on kasvanut tarkastelujakson aikana. Pysyvien vastaavien

osuus on kokonaisuudessaan kasvanut tarkastelujakson alkuvuoden 5 % osuudesta, tarkastelujakson loppuvuoden noin 13 % osuuteen.

Vaihto-omaisuus erän suhteellinen osuus taseen loppusummasta on tarkastelujakson aikana kasvanut. Nousua on tapahtunut hieman yli 6 %. Pitkäaikaisia muita saamisia on ollut vain kahtena viimeisenä vertailuvuotena, joten tästä erästä ei voida vetää johtopäätöksiä. Myyntisaamisten suhteellinen osuus on vertailujakson sisällä kasvanut hieman yli 5 %. Muita saamisia on ollut vain kolmantena vertailuvuotena, joten erästä ei voida vetää johtopäätöksiä. Siirtosaamisten osuus taseen loppusummasta on kasvanut vertailujaksolla liki 4 %. Muita arvopapereita on ollut vain toisena ja kolmantena vuonna, johtuen yrityksen tekemistä rahoitusarvopaperikaupoista. Viimeisenä vertailuvuotena sijoitukset on muutettu takaisin rahaksi. Rahat ja pankkisaamiset erä on muuttunut paljon vertailujakson sisällä, mikä johtuu yrityksen tekemistä sijoituskaupoista. Viimeisenä vertailuvuotena osuuden arvo oli noin 56 % taseen loppusummasta eli rahojen määrä on laskenut suuresti. Kaiken kaikkiaan vaihtuvien vastaavien osuus taseen loppusummasta on vertailujakson sisällä pienentynyt.

Osakepääoman euromääräinen suuruus on ollut koko tarkastelujakson sama, mutta osuus taseen loppusummasta on kasvanut vertailujakson sisällä. Vapaan oman pääoman osuus on vertailujakson sisällä kasvanut taseen loppusummasta. Arvo on vertailujakson sisällä kasvanut noin 15 %.

Saadut ennakot on pienentynyt vertailujakson sisällä reilusti. Muutosta on vertailujakson sisällä tapahtunut noin 22 %. Muutos ei anna kuitenkaan syvällistä tietoa, sillä ero johtuu pitkälti ensimmäisen vertailuvuoden poikkeuksellisen suuresta arvosta. Ostovelkojen osuus on muuttunut vain näennäisesti, kasvua on tapahtunut vertailujakson sisällä noin 0,5 %. Velkoja omistusyhteisyriyksille on ollut vain ensimmäisenä vuonna, täten erästä ei voida vetää johtopäätöksiä. Muut lyhytaikaiset velat on vertailujakson sisällä kasvanut hieman, eli nousua on tapahtunut noin 3 %. Siirtovelkojen osuus taseen loppusummasta on myös hieman kasvanut, eli nousua on tapahtunut noin 3 %. Vieraan pääoman osuus taseen loppusummasta on vertailujakson sisällä laskenut. Kaiken kaikkiaan yrityksen vieraan pääoman osuus on laskenut vertailujakson sisällä noin 15 %. Tämä johtuu pitkälti ensimmäisen vuoden suuresta saadut ennakot erän osuudesta, joka vaikutti koko vieraaseen pääomaan reilusti.

Yhteenvetona prosenttilukumutoisen taseen vastaavaa-puolesta huomattiin, että pysyvien vastaavien osuus on kasvanut. Vaihtuvat vastaavat ovat puolestaan pienentyneet, mutta osuus on silti vielä suuri kokonaisuudesta, lähes 87 %. Yrityksen pitkäaikaiset muut saamiset ovat kokonaisuudessaan kasvaneet. Rahat ja pankkisaamiset ovat menettäneet osuudestaan miltei kolmanneksen, mikä on huolestuttavaa tulevaisuuden kannalta. Taseen vastattavaa-puolella oman pääoman suhteellinen osuus on kasvanut, ja on todella vahvalla tasolla. Vierias pääoma

on puolestaan pienentynyt. Erän muutokseen vaikutti suuresti ensimmäisen vertailuvuoden suuri saatujen ennakoiden määrä, mikä näennäisesti nosti vierasta pääomaa.

7.4 Trendianalyysi

Taulukossa 3 on esitetty kohdeyrityksen tuloslaskelman trendianalyysi vertailuvuosien 2008-2011 ajalta.

Tuloslaskelma	2008	2009	2010	2011
Liikevaihto	100,00 %	94,78 %	70,83 %	85,04 %
Liiketoiminnan muut tuotot	0,00 %	0,00 %	0,00 %	100,00 %
Muuttuvat kulut:				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:				
Ostot tilikauden aikana	100,00 %	65,90 %	85,32 %	100,71 %
Varaston muutos	100,00 %	-74,80 %	-28,11 %	81,77 %
Ulkopuoliset palvelut	100,00 %	124,38 %	58,73 %	73,06 %
Henkilöstökulut:				
Palkat ja palkkiot	100,00 %	110,37 %	97,96 %	139,09 %
Henkilöstökulut:				
Eläkekulut	100,00 %	174,14 %	38,29 %	51,19 %
Muut henkilösivukulut	100,00 %	60,47 %	67,35 %	83,92 %
Poistot käyttöomaisuudesta ja muista pitkävaikuttavista menoista:				
Koneista ja kalustosta	100,00 %	85,53 %	181,51 %	190,09 %
Liiketoiminnan muut kulut	100,00 %	60,07 %	68,52 %	65,71 %
Liikevoitto/Tappio	100,00 %	100,62 %	38,33 %	63,93 %
Rahoitustuotot ja -kulut :				
Muut korko- ja rahoitustuotot	100,00 %	619,50 %	1885,53 %	225,16 %
Korkokulut ja muut rahoituskulut	100,00 %	144,54 %	51,89 %	0,19 %
Voitto/Tappio ennen satunnaisia eriä	100,00 %	102,36 %	45,23 %	64,84 %
Voitto/Tappio ennen varauksia ja veroja	100,00 %	102,36 %	45,23 %	64,84 %
Tuloverot	100,00 %	136,22 %	60,62 %	86,64 %
Tilikauden Voitto/Tappio	100,00 %	94,07 %	41,46 %	59,50 %

Taulukko 3 Tuloslaskelman trendianalyysi

Kohdeyrityksen liikevaihto on tarkastelujakson aikana ollut laskusuuntainen. Tarkastelujakson aikana laskua on liki 15 %. Kaiken kaikkien liikevaihdon trendi on laskusuuntainen, ja yrityksen toiminta näyttää supistuneen vertailujakson sisällä reilusti.

Ostot ovat laskeneet ensimmäisen ja toisen vertailuvuoden sisällä liki 35 %. Kolmantena vertailuvuotena ostojen osuus on lähtenyt kasvuun. Viimeisenä vertailuvuotena ostojen osuus on jo noussut niukasti yli tarkastelujakson ensimmäisen vuoden arvon. Kaiken kaikkiaan ostojen osuus on liki samalla tasolla ensimmäisen ja viimeisen vertailuvuoden sisällä, vaikka liikevaihto on laskenut reilusti. Varaston muutos on vertailujakson sisällä laskenut yhteensä liki 20 %, mutta osuuden rahamääräinen arvo on suhteellisen pieni, joten erällä ei ole suuriakaan vaikutuksia talouden kokonaisuuteen. Ulkopuolisten palveluiden osalta ensimmäisen ja toisen vertailuvuoden sisällä nousua on tapahtunut liki 24 %. Kolmantena ja neljäntenä vuotena arvo on kuitenkin lähtenyt laskuun, ja viimeisenä vertailuvuotena osuuden arvo on enää noin 73 % alkuperäisestä arvosta. Palkat ja palkkiot on ensimmäiset 3 vertailuvuotta heilahdellut noin 10 % sisällä alkuperäisestä arvosta. Kuitenkin viimeisenä vertailuvuotena arvon osuus on reilusti noususuhdanteessa, arvon ollessa jo noin 139 % alkuperäisestä arvosta.

Eläkekulut ovat laskeneet vertailujakson sisällä reilusti. Viimeisenä vertailuvuotena eläkekulujen osuus on vain noin 51 % alkuperäisestä arvosta. Muut henkilösivukulut ovat myös laskeneet vertailujakson sisällä. Viimeisenä vertailuvuotena erän suuruus on vain noin 83 % alkuperäisestä arvosta. Poistojen osuus on lisääntynyt suuresti vertailujakson sisällä. Viimeisenä vertailuvuotena arvo on noin 190 % eli liki kaksinkertainen alkuperäiseen arvoon verrattuna. Liiketoiminnan muut kulut ovat laskeneet huomattavasti vertailujakson sisällä. Viimeisenä vertailuvuotena osuus on enää noin 65 % alkuperäisestä arvosta. Kaiken kaikkiaan yleisesti katsottuna kulut ovat laskeneet vertailujakson sisällä, mikä on hyvä asia toimittaessa pienenevän liikevaihdon kanssa. Liikevaihdon laskiessa on myös kuluja laskettava, ja näin on käynyt. Kuitenkin osa kululajeista, kuten palkat, on pysynyt jokseenkin samana tai jopa kasvaneet vertailujakson aikana. Näihin kululajeihin, jotka ovat kasvaneet, olisikin hyvä kiinnittää huomiota tulevaisuudessa.

Muut korko ja rahoitustuotot ovat nousseet vertailujakson sisällä reilusti. Viimeisenä vertailuvuotena osuuden arvo on noin 225 % alkuperäisen arvon osuudesta. Euromääräisesti erä on kuitenkin niin pieni, ettei tällä ole käytännön merkitystä juurikaan. Korkokulut ovat laskeneet vertailujakson sisällä. Tämäkin erä on kuitenkin euromääräiseltä osuudeltaan niin pieni, ettei tällä ole juurikaan käytännön merkitystä. Tilikauden voitto on tarkastelujaksolla laskusuhdanteinen. Ensimmäisen ja toisen vuoden välillä voitto tippui noin 5 %. Kolmantena

vertailuvuotena tilikauden voitto oli enää noin 41 % alkuperäisestä arvosta. Viimeisenä vertailuvuotena arvo on lähtenyt nousuun, mutta osuuden arvo on silti vain 59 % alkuperäisestä arvosta. Tämä johtuu suurelta osin liikevaihdon pienenemisestä sekä tiettyjen kululajien suhteellisen osuuden kasvusta.

Yhteenvetona tuloslaskelman trendistä tuli ilmi, että liikevaihto on kääntynyt laskuun. Pienentynyt liikevaihto laski samalla myös yrityksen tilikauden tulosta, joka laski yli 40 %. Tämä on tulevaisuuden kannalta huono asia, johon tulee kiinnittää suurta huomiota yrityksessä. Positiivista on kuitenkin se, että myös suurin osa kulueristä on pienentynyt myös. Poikkeuksena palkat ja palkkiot-erä, jonka suhteellinen arvo on noussut rutkasti vertailujakson sisällä. Tähän erään tulee kiinnittää suurta huomiota tulevaisuudessa, sillä erää pienentämällä tilikauden voitto parantuisi huomattavasti.

Taulukossa 4 on esitetty kohdeyrityksen taseen trendianalyysi vertailuvuosien 2008-2011 ajalta.

Tase Vastaavaa	2008	2009	2010	2011
Pysyvät vastaavat				
Aineettomat hyödykkeet:				
Muut pitkävaikutteiset menot	100,00 %	75,00 %	221,90 %	159,40 %
Aineelliset hyödykkeet:				
Koneet ja kalusto	100,00 %	75,00 %	195,32 %	146,49 %
Muut aineelliset hyödykkeet	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
Pysyvät vastaavat yhteensä	100,00 %	78,49 %	193,29 %	145,48 %
Vaihtuvat vastaavat				
Vaihto-omaisuus	100,00 %	64,63 %	51,33 %	90,00 %
Saamiset:				
Myyntisaamiset	100,00 %	310,10 %	104,49 %	336,22 %
Muut saamiset	0,00 %	0,00 %	1531,17 %	0,00 %
Siirtosaamiset	100,00 %	168,84 %	293,64 %	566,43 %
Rahoitusarvopaperit:				
Muut arvopaperit	0,00 %	52914,30 %	15820,00 %	0,00 %
Rahat ja pankkisaamiset	100,00 %	7,87 %	20,86 %	36,42 %
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	100,00 %	72,13 %	46,38 %	49,47 %

Vastaavaa Yhteensä	100,00 %	72,45 %	53,73 %	54,27 %
<u>Tase vastattavaa</u>				
Oma pääoma				
Sidottu oma pääoma:				
Osakepääoma	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
Vapaa oma pääoma:				
Edellisten tilikausien voitto/tappio	100,00 %	100,21 %	98,92 %	73,97 %
Tilikauden voitto/tappio	100,00 %	94,07 %	41,46 %	59,50 %
Oma pääoma yhteensä	100,00 %	96,59 %	65,51 %	69,55 %
Vieras pääoma				
Lyhytaikainen:				
Saadut ennakot	100,00 %	16,40 %	23,75 %	17,01 %
Ostovelat	100,00 %	166,85 %	63,06 %	87,83 %
Velat omistusyhteisyrityksille	100,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Muut lyhytaikaiset velat	100,00 %	80,19 %	99,94 %	96,47 %
Siirtovelat	100,00 %	186,41 %	95,79 %	105,70 %
Vieras pääoma yhteensä	100,00 %	41,41 %	38,60 %	34,62 %
Vastattavaa Yhteensä	100,00 %	72,45 %	53,73 %	54,27 %

Taulukko 4 Taseen trendianalyysi

Pysyvät vastaavat ovat kokonaisuudessaan tarkastelujaksolla kasvaneet. Ensimmäisen ja toisen vuoden välillä arvo laski noin 25 %. Kolmantena vuonna arvo nousi reilusti, ollen noin 221 % alkuperäisestä arvosta. Viimeisenä vertailuvuotena arvo laski ja oli noin 159 %, mutta oli silti edelleen reilusti alkuperäistä arvoa suurempi. Koneet ja kalustot on heilahdellut samanlaisesti ja nousua on tapahtunut. Viimeisenä vertailuvuotena arvo oli noin 146 % alkuperäisestä arvosta. Muut aineelliset hyödykkeet ovat täysin samassa arvossa koko vertailujakson ajan. Kaiken kaikkiaan pysyvien vastaavien arvo oli noin 145 % alkuperäiseen arvoon verrattuna eli trendi on noususuhdanteinen.

Vaihtuvat vastaavat ovat kokonaisuudessaan tarkastelujaksolla laskeneet. Vaihto-omaisuus on pienentynyt kahden ensimmäisen vertailuvuoden aikana reilusti. Viimeisenä vertailuvuotena arvo oli noin 90 % alkuperäisestä arvosta. Myyntisaamisten osuus on kasvanut reilusti vertailujakson sisällä. Viimeisen vertailuvuoden arvo oli yli kolminkertainen alkuperäiseen arvon verrattuna, prosentin ollessa noin 336 %.

Muita saamia on ollut vain kolmantena vertailuvuotena, joten erästä ei voida vetää johtopäätöksiä. Siirtosaamiset ovat kasvaneet reilusti, sillä viimeisen vertailuvuoden arvo oli liki viisinkertainen alkuperäiseen arvoon verrattuna. Muita arvopapereita yrityksellä oli toisena ja kolmantena vertailuvuotena, mistä syystä arvot ovat todella suuret. Rahat ja pankkisaamiset pienenevät rajusti toisena ja kolmantena vuotena, johtuen arvopaperikaupoista. Viimeisenä vertailuvuotena rahoitusarvopaperit on jälleen muutettu rahaksi, jolloin arvo oli noin 36 % alkuperäiseen arvoon verrattuna. Lasku on ollut siis suurta. Kaiken kaikkiaan vaihtuvista vastaavista on sulanut vertailujakson sisällä liki 50 %. Liikevaihdon pienenemisen myötä näyttää siltä, että yrityksen kassassa olevat rahat ovat myös pienentyneet.

Oma pääoma on euromääräisesti laskenut vertailujakson sisällä suuresti. Ensimmäisen ja toisen vertailuvuoden välillä arvo oli vielä suhteellisen samana. Kolmantena vuonna laskua on jo reilusti, arvon ollessa noin 65 % alkuperäisestä arvosta. Viimeisenä vertailuvuotena arvo on lähtenyt nousun, mutta arvo oli silti vain noin 69 % alkuperäisestä arvosta. Kaiken kaikkiaan näyttää siltä, että pienenevän liikevaihdon myötä myös yrityksen oma pääoma on lähtenyt laskuun.

Vieras pääoma on laskenut vertailujakson sisällä suuresti. Yrityksellä ei ole lainkaan pitkäaikaista lainaa. Lyhytaikaiset lainat ovat laskeneet vertailujakson sisällä. Tähän on vaikuttanut ensimmäisenä vertailuvuotena saatujen ennakkoiden suuri määrä. Saatut ennakot pienenevät ensimmäisen ja toisen vertailuvuoden välillä jo paljon, arvon ollessa toisena vuotena enää noin 16 % alkuperäisestä arvosta. Kolmantena vuotena arvo nousi hieman, arvon ollessa noin 23 %. Viimeisenä vertailuvuotena arvo laski noin 6 % lisää kolmannen vuoden arvoon nähden. Ostoveloissa on tapahtunut heilahduksia vertailujakson sisällä. Viimeisen vuoden arvo oli noin 87 % alkuperäisestä arvosta.

Velkoja omistusyhteisyrityksille oli vain ensimmäisenä vuotena, joten erästä ei voida vetää johtopäätöksiä. Muut lyhytaikaiset velat ovat tarkastelujaksolla pysyneet suhteellisen samana, viimeisen vertailuvuoden arvon ollessa noin 96 % alkuperäisestä arvosta. Siirtovelat ovat nousseet hieman vertailujaksolla. Viimeisen vuoden vertailuarvo oli noin 105 % alkuperäisestä arvosta. Kaiken kaikkiaan näyttää siltä, että vieras pääoma on laskenut rankasti vertailujakson sisällä. Ensimmäisen vuoden saatut ennakot-erän arvo oli kuitenkin niin suuri, että tästä syystä kaikkien muiden vuosien vieraan pääoman kokonaisarvo on pienempi. Muiden erien osalta heilahtelua ei ole juurikaan tapahtunut vertailujakson sisällä. Vieraan pääoman kokonaisarvo oli viimeisenä vertailuvuotena enää noin 34 % alkuperäisestä arvosta. Kaiken kaikkiaan taseen loppusumma on vertailujakson aikana laskenut reilusti ja trendi on laskeva. Taseen loppusummasta on ensimmäisen ja toisen tilivuoden välillä tippunut jo liki 30 % pois. Kolmantena vertailuvuonna arvo on tippunut entisestään, arvon ollessa noin

53 % alkuperäisestä. Viimeisenä vertailuvuotena arvo on noussut hieman, mutta arvo on silti lähes puolittunut alkuperäisestä arvosta. Viimeisen vertailuvuoden arvo oli noin 54 % alkuperäisestä arvosta.

Yhteenvetona taseen trendin vastaavaa-puolesta huomattiin, että pysyvät vastaavat ovat vertailujakson aikana kasvaneet. Vaihtuvat vastaavat ovat puolestaan pienentyneet. Saamisten osuus on kasvanut vertailujakson aikana huomattavasti. Huolestuttavaa on, että rahat ja pankkisaamiset ovat menettäneet arvostaan yli puolet. Pienenevä liikevaihto on alkanut näkymään yrityksen kassassa, ja tähän asiaan on syytä kiinnittää todella suurta huomiota jatkossa. Liikevaihto on saatava kasvuun, jotta rahaa saadaan kassaan lisää. Taseen vastaavaa-puolella oman pääoman arvosta on sulanut pois liki kolmannes. Pienenevän liikevaihdon vaikutukset näkyvät merkittäväällä tavalla taseessa. Vieraan pääoman suhteellinen arvo on pienentynyt paljon, mikä johtuu ensimmäisen vuoden poikkeuksellisen suuresta saatujen ennakoiden määrästä.

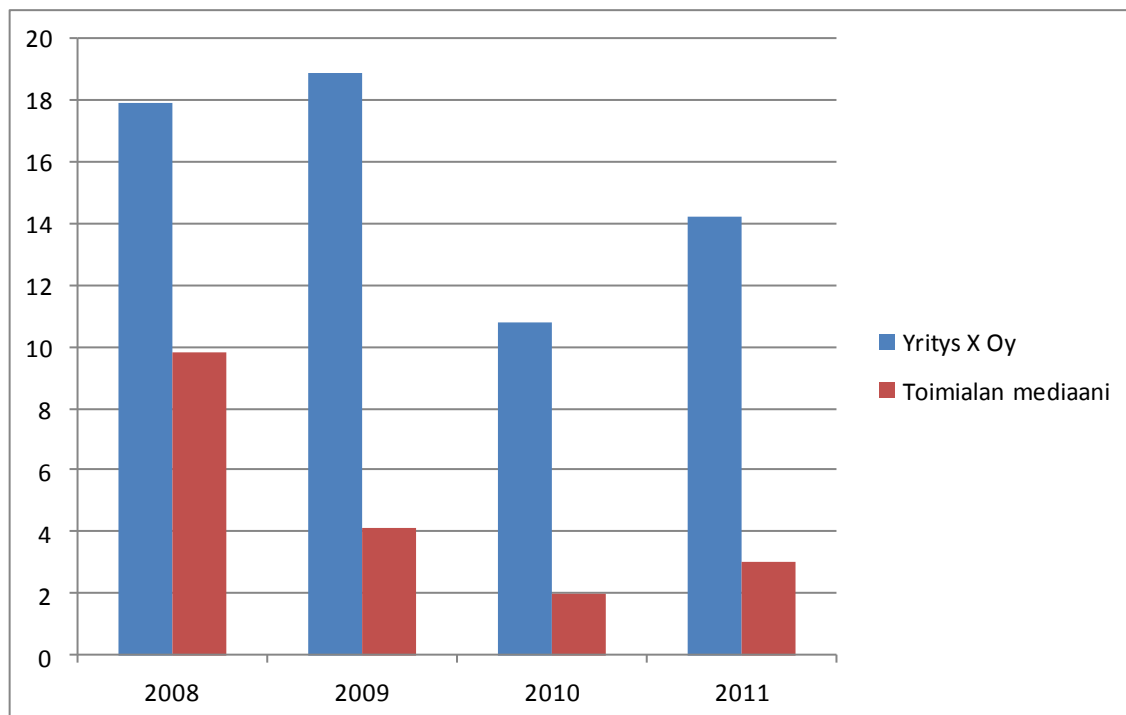
7.5 Tunnuslukujen tulkinta

Tunnusluvut on laskettu oikaistun tilinpäätösaineiston pohjalta vuosilta 2008-2011. Kannattavuutta selventämään on valittu voittoprosentti-lähestymistavan tunnusluvuiksi käyttökateprosentti, liikevoittoprosentti ja nettotulosprosentti. Kannattavuutta tulkitsemaan on valittu tuotto-prosentti-lähestymistavan tunnusluvuiksi kokonaispääoman tuotto-prosentti ja oman pääomantuotto-prosentti. Vakavaraisuutta selventämään on valittu tunnusluvuksi omavaraisuusaste. Alun perin oli suunnitelmissa ilmaista vakavaraisuutta myös suhteellinen velkaantuneisuus tunnusluvun kautta, mutta lopulta sitä ei otettu mukaan vakavaraisuuden ollessa niin hyvällä tasolla, että suhteellinen velkaantuneisuus ei olisi antanut lisäinformaatiota työtä ajatellen tarpeeksi. Maksuvalmiutta kuvaamaan on valittu tunnusluvuiksi quick ratio ja current ratio.

7.5.1 Kannattavuuden tunnusluvut

Kannattavuutta päädyttiin kuvaamaan viiden tunnusluvun avulla. Voittoprosentti-lähestymistavan tunnusluvuiksi valittiin käyttökateprosentti, liiketulosprosentti ja nettotulosprosentti. Tuotto-prosentti-lähestymistavan tunnusluvuiksi valittiin kokonaispääoman tuotto-prosentti ja omanpääoman tuotto-prosentti. Kannattavuuden tunnuslukuja on verrattu toimialan mediaaniin. Mediaani-tulokset on saatu Toimiala Online-palvelusta. Vertailussa olevan toimialan tiedot on saatu ryhmästä 85599 muut koulutusta antavat yksiköt. Lisäksi tunnuslukuja on verrattu yritystutkimusneuvottukunnan antamiin ohjearvoihin.

Kuviossa 1 on esitetty käyttökateprosentin kehitys vertailujakson aikana.

Kuvio 1 Käyttökateprosentti

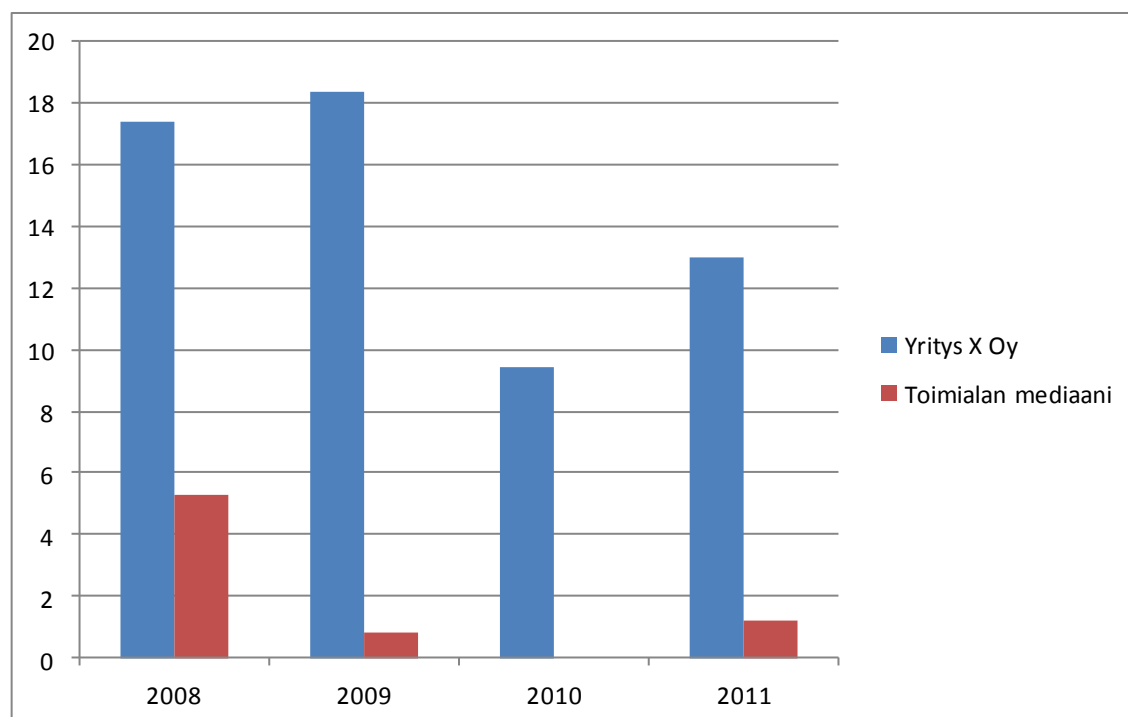
Käyttökateprosentille ei ole yleispätevää tavoitearvoa määritettynä, mutta usein palvelualan yrityksellä käyttökateprosentti asettuu seuraavan vaihteluvälin sisään 5-15 %. (Yritystutkimus ry, 2011, 61). Taulukossa 5 on esitetty käyttökateprosentin tunnusluvut.

Vuosi	Tulos
2008	17,9 %
2009	18,9 %
2010	10,8 %
2011	14,2 %

Taulukko 5 Käyttökateprosentin tunnusluvut

Kohdeyrityksellä käyttökateprosentti asettuu kaikkina vertailuvuosina yleisen suositellun vaihteluvälin lähetyville tai jopa hieman sen yli. Vuosina 2008 ja 2009 arvo on ollut selvästi toimialan mediaania parempi. Vuonna 2010 käyttökateprosentti on laskenut edellisvuodesta reilusti, mutta pysynyt silti reilusti toimialan mediaanin yläpuolella. Vuoden 2010 arvo on vielä edelleen myös toivotun palvelualalla toimivan yrityksen käyttökateprosentin vaihteluvälin sisällä. Vuonna 2011 käyttökateprosentti oli noussut edellisvuodesta selvästi. Arvo on edelleen selvästi toimialan mediaania parempi ja sijoittuu toivottavan vaihteluvälin sisään.

Kuviossa 2 on esitetty liiketulosprosentin kehitys vertailujakson aikana.

Kuvio 2 Liiketulosprosentti

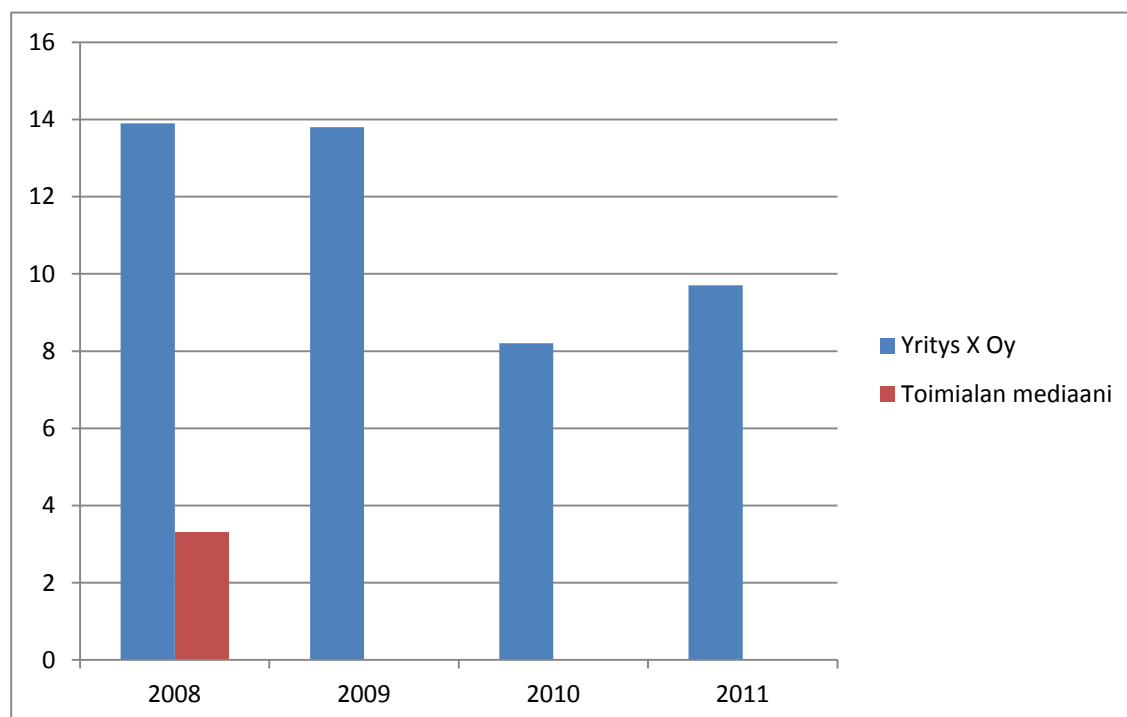
Liiketulosprosentille on annettu yritystutkimusneuvottelukunnan toimesta seuraavanlaiset tavoitteelliset arvot: yli 10 % hyvä, 5-10 % tyydyttävä, alle 5 % heikko. (Yritystutkimus ry, 2011, 62). Taulukossa 6 on esitetty liiketulosprosentin tunnusluvut.

Vuosi	Tulos
2008	17,4 %
2009	18,4 %
2010	9,4 %
2011	13 %

Taulukko 6 Liiketulosprosentin tunnusluvut

Kohdeyrityksellä on ollut tämän tunnusluvun arvon kanssa vaihtelua vertailujakson aikana. Ensimmäiset 2 vertailuvuotta arvo on pysynyt reilusti yli hyvänä pidetyn rajan yläpuolella. Kahtena viimeisenä vuotena arvo on kuitenkin laskenut selvästi. 2010 liiketulosprosentin arvo sijoittuu tyydyttävän arvon sisälle. Vuonna 2011 arvo on noussut jälleen hieman yli hyvänä pidetyn rajan yläpuolelle. Kohdeyrityksen liiketulosprosentti on vertailujakson sisällä ollut joka vuosi reilusti toimialan mediaania parempi.

Kuviossa 3 on esitetty nettotulosprosentin kehitys vertailujakson aikana.

Kuvio 3 Nettotulosprosentti

Nettotulosprosentille ei ole yleispätevää tavoitearvoa määritettynä, mutta jotta toimintaa voidaan pitää kannattavana, niin tulisi arvon olla positiivinen. (Yritystutkimus ry, 2011, 62). Taulukossa 7 on esitetty nettotulosprosentin tunnusluvut.

Vuosi	Tulos
2008	13,9 %
2009	13,8 %
2010	8,1 %
2011	9,7 %

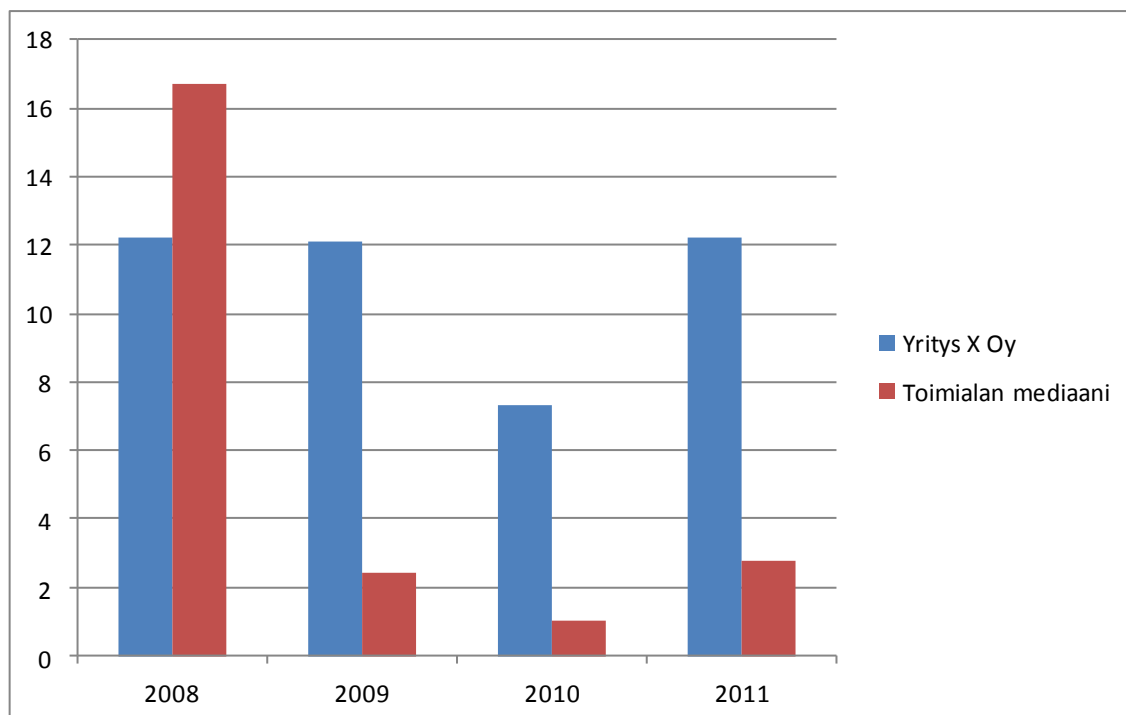
Taulukko 7 Nettotulosprosentin tunnusluvut

Kohdeyrityksellä nettotulosprosentti on vaihdellut vertailuvuosien aikana. Vuosina 2008 ja 2009 arvo on ollut reilusti toimialan mediaania parempi. Vuonna 2010 arvo on laskenut liki 6 %, mutta on edelleen reilusti toimialan mediaania parempi. Vuonna 2011 arvo on noussut edellisvuodesta liki 2 % ja on edelleen reilusti toimialan mediaania korkeammalla tasolla.

Yhteenvedona voitotulosprosentista voidaan vetää johtopäätös, että yrityksen toiminta on voitollista ja kannattavaa. Yrityksen tunnuslukujen arvot ovat, yhtä vuotta lukuun ottamatta,

asettuneet aina yli hyvänä pidettävien ohjearvojen yläpuolelle. Toimialan mediaaniin verrattaessa tunnusluvut ovat myös yleisesti olleet aina huomattavasti paremmalla tasolla. Kaikkein kaikkiaan voittoprosenttien valossa yrityksen toiminta on kannattavaa ja menestyksellistä.

Kuviossa 4 on esitetty kokonaispääoman tuottoprosentin kehitys vertailujakson aikana.

Kuvio 4 Kokonaispääoman tuottoprosentti

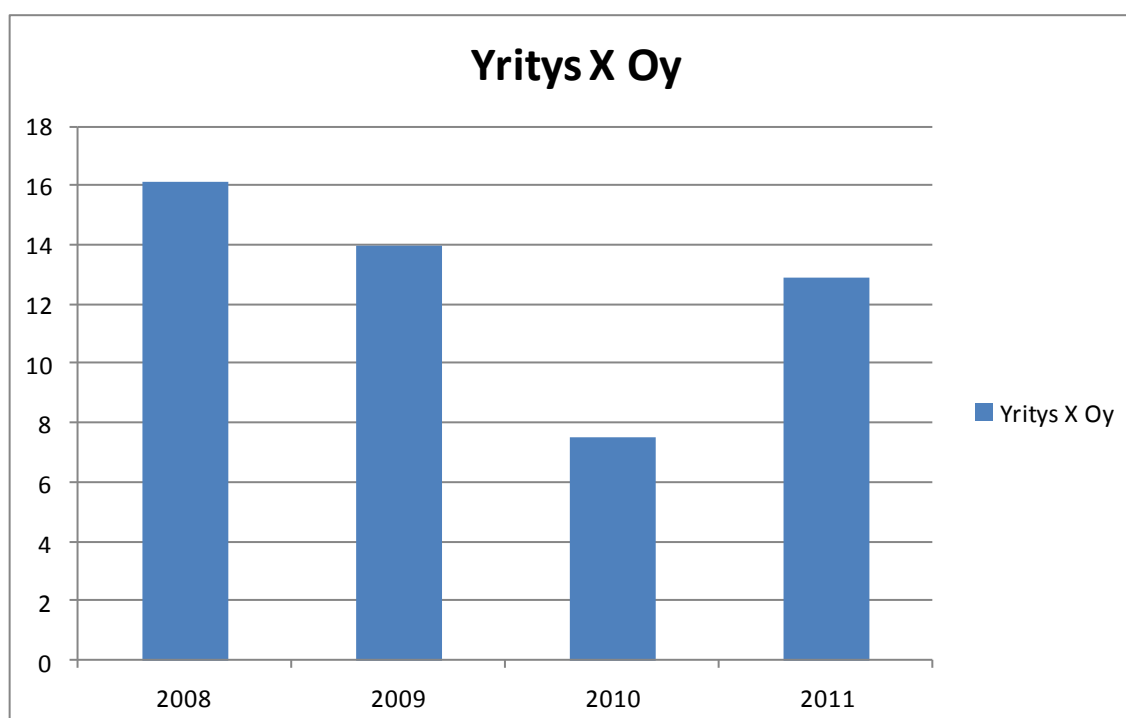
Kokonaispääoman tuottoprosentille on annettu yritystutkimusneuvottelukunnan toimesta seuraavanlaiset tavoitteelliset arvot: yli 10 % hyvä, 5-10 % tyydyttävä, alle 5 % heikko. (Yritystutkimus ry, 2011, 64). Taulukossa 8 on esitetty kokonaispääomantuottoprosentin tunnusluvut.

Vuosi	Tulos
2008	12,2 %
2009	12,1 %
2010	7,2 %
2011	12,2 %

Taulukko 8 Kokonaispääomantuottoprosentti

Kohdeyrityksen kokonaispääoman tuotto prosentti on vuosina 2008 ja 2009 ollut yli hyvänä pidetyn rajan yläpuolella. Vuonna 2010 arvo on asettunut tyydyttävän arvon sisään. Vuonna 2011 arvo on jälleen noussut yli hyvänä pidetyn rajan yläpuolelle. Kohdeyrityksen kokonaispääomantuotto prosentti oli vuonna 2008 alhaisempi kuin toimialan mediaani. Kolmena viimeisenä vertailuvuotena kokonaispääoman tuotto prosenttin arvo on ollut reilusti alan mediaanin yläpuolella.

Kuviossa 5 on esitetty omanpääoman tuotto prosenttin kehitys vertailujakson aikana.

Kuvio 5 Omanpääoman tuotto prosentti

Omanpääoman tuotto prosentille ei ole yleispätevää tavoitearvoa määritettynä, mutta mitä korkeampi arvo on sitä parempi. Taulukossa 9 on esitetty omanpääomantuotto prosenttin tunnusluvut.

Vuosi	Tulos
2008	16,1 %
2009	13,9 %
2010	7,5 %
2011	12,8 %

Taulukko 9 Omanpääomantuotto prosentti

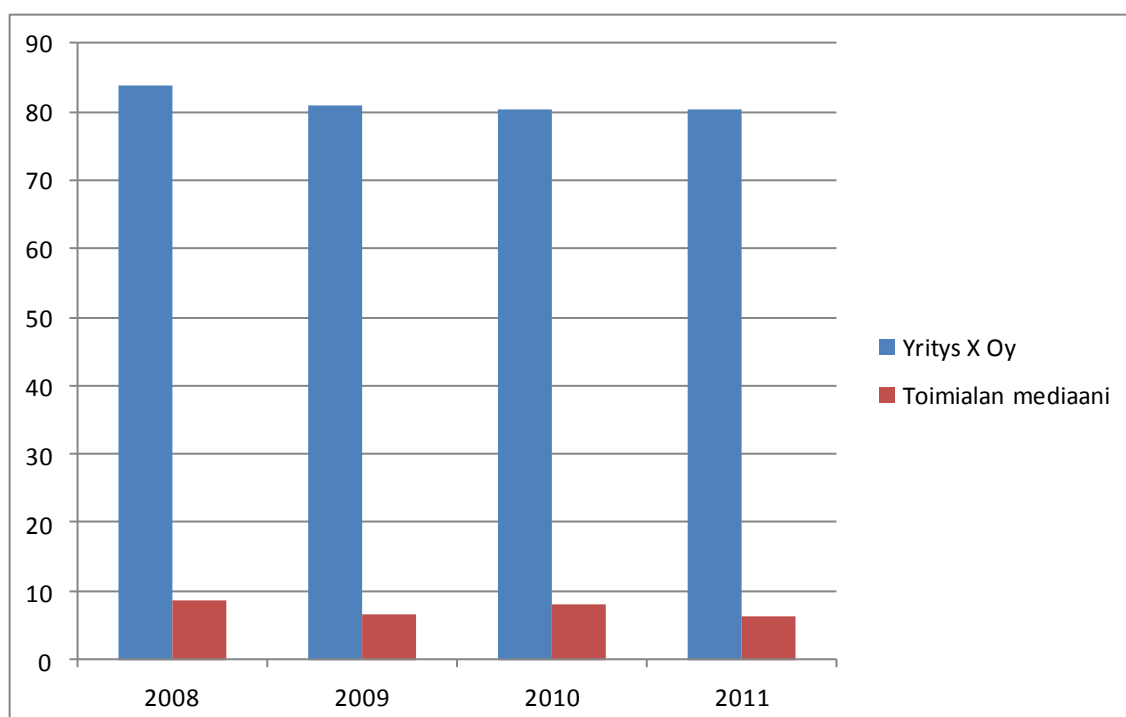
Omanpääoman tuotto prosentti on yrityksellä ollut hyvällä tasolla koko vertailujakson ajan. Kuitenkin tarkastelujakson sisällä arvo on pienentynyt liki 4 prosenttia eli trendi on laskeva, mutta edelleen silti hyvällä tasolla.

Yhteenvetona tuotto prosentteista voidaan vetää johtopäätös, että yrityksen toiminta on tuottoisaa ja menestyksellistä. Yrityksen tunnuslukujen arvot ovat, yhtä vuotta lukuun ottamatta, asettuneet aina yli hyvänä pidettävien ohjearvojen yläpuolelle. Toimialan mediaaniin verrattaessa tunnusluvut ovat myös yleisesti olleet lähes aina huomattavasti paremmalla tasolla.

7.5.2 Vakavaraisuuden tunnusluvut

Vakavaraisuutta päädyttiin kuvaamaan kahden tunnusluvun eli omavaraisuusasteen sekä suhteellinen velkaantuneisuus tunnusluvun avulla. Vakavaraisuuden tunnuslukuja on verrattu toimialan mediaaniin. Mediaani-tulokset on saatu Toimiala Online-palvelusta. Vertailussa olevan toimialan tiedot on saatu ryhmästä 85599 muut koulutusta antavat yksiköt. Lisäksi tunnuslukuja on verrattu yritystutkimusneuvottukunnan antamiin ohjearvoihin.

Kuviossa 6 on esitetty vakavaraisuus-tunnusluvun kehitys vertailujakson aikana.

Kuvio 6 Omavaraisuusaste

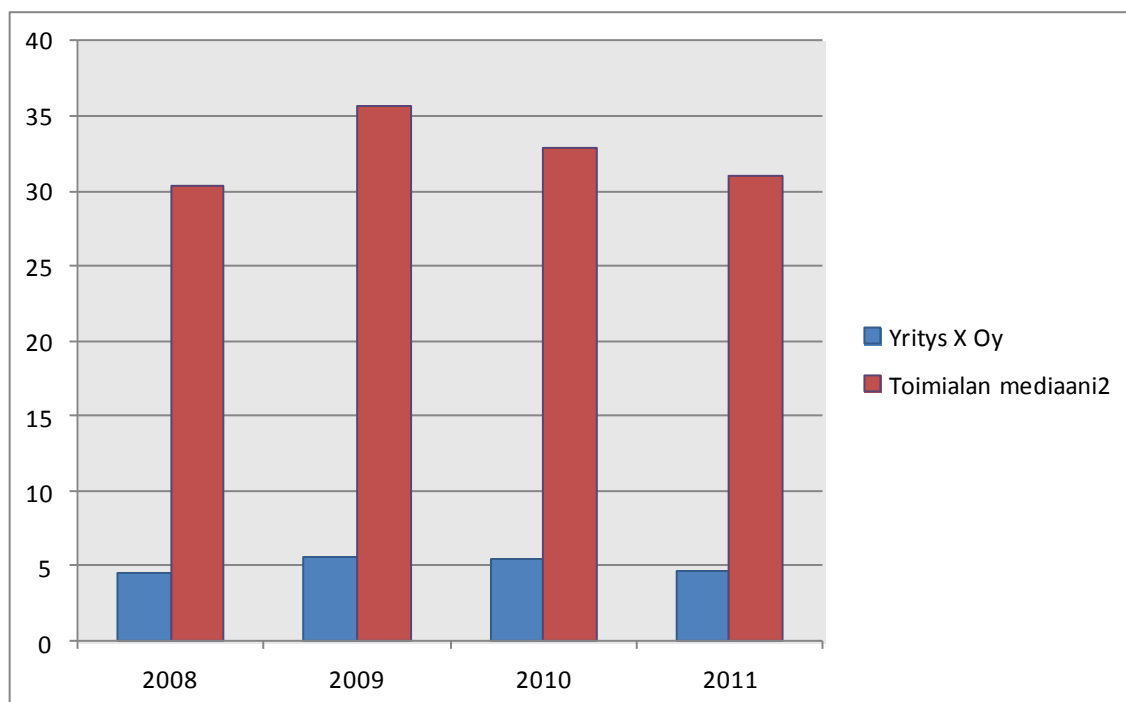
Omavaraisuusasteelle on annettu yritystutkimusneuvottelukunnan toimesta seuraavanlaiset tavoitteelliset arvot: yli 40 % hyvä, 20-40 % tyydyttävä ja alle 20 % heikko. (Yritystutkimus ry, 2011, 67). Taulukossa 10 on esitetty omavaraisuusasteen tunnusluvut.

Vuosi	Tulos
2008	83,9 %
2009	81,0 %
2010	80,2 %
2011	80,3 %

Taulukko 10 Omavaraisuusasteen tunnusluvut

Kohdeyrityksen omavaraisuusaste on pysynyt kaikkina vuosina reilusti yli hyvänä pidetyn rajan. Omavaraisuusaste on myös jokaisena vertailuvuotena huomattavasti alan mediaania korkeampi. Omavaraisuusprosentti on siis todella hyvällä tasolla ja pysynyt vakaana läpi vertailujakson.

Kuviossa 7 on esitetty suhteellinen velkaantuneisuus-tunnusluvun kehitys vertailujakson aikana.

Kuvio 7 Suhteellinen velkaantuneisuus

Suhteelliselle velkaantuneisuudelle on annettu yritystutkimusneuvottelukunnan toimesta seuraavanlaiset tavoitteelliset arvot: alle 40 % hyvä, 40-80 % tyydyttävä ja yli 80 % heikko.

(Yritystutkimus ry, 2011, 67). Taulukossa 11 on esitetty suhteellisen velkaantuneisuuden tunnusluvut.

Vuosi	Tulos
2008	4,5 %
2009	5,6 %
2010	5,4 %
2011	4,7 %

Taulukko 11 Suhteellinen velkaantuneisuus tunnusluvut

Kohdeyrityksen suhteellinen velkaantuneisuus on pysynyt kaikkina vuosina reilusti alle hyvänä pidetyn rajan. Suhteellinen velkaantuneisuus on myös jokaisena vertailuvuotena huomattavasti alan mediaania alhaisempi. Suhteellinen velkaantuneisuus on siis todella hyvällä tasolla ja pysynyt vakaana läpi vertailujakson.

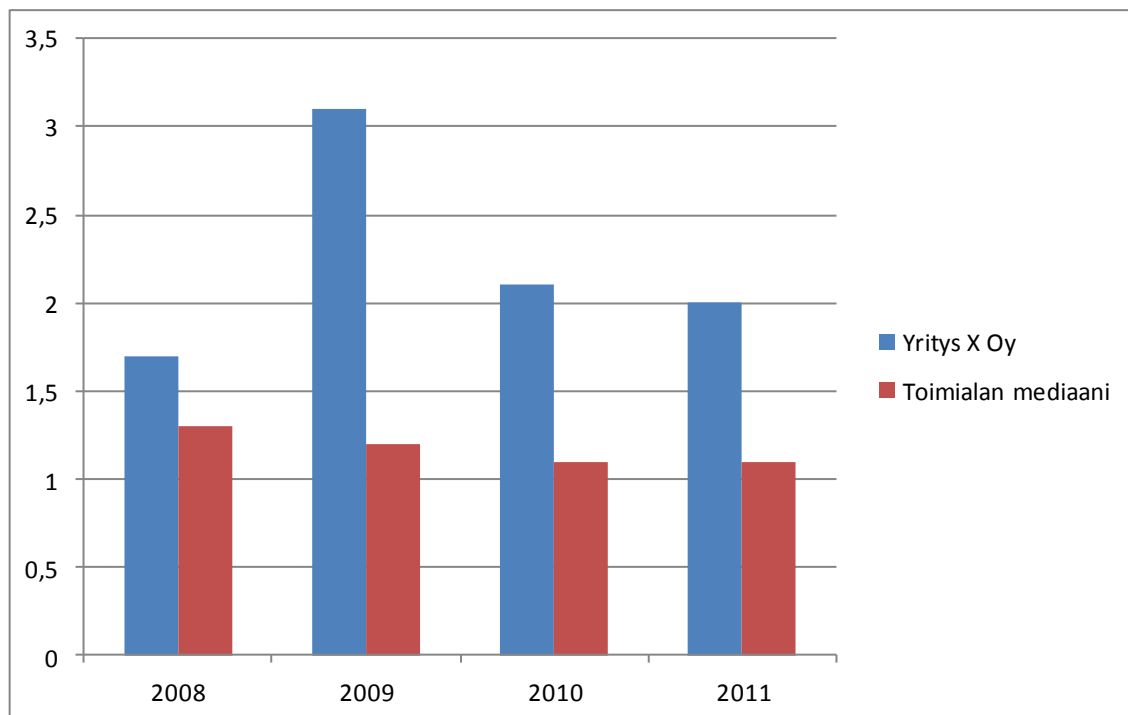
Yhteenvedona yrityksen vakavaraisuus on loistavalla tasolla. Molemmat tutkitut arvot ylittävät vertailuvuosina reilusti hyvänä pidettävät ohjearvot. Yrityksellä ei ole lainkaan pitkä-aikaista velkaa, ja se näkyy omavaraisuusasteen loistavana lukuna. Suhteellinen velkaantuneisuus arvo on myös loistavalla tasolla. Toimialan mediaaniin verrattaessa tunnusluvut ovat myös yleisesti olleet huomattavasti paremmalla tasolla koko vertailujakson aikana.

7.5.3 Maksuvalmiuden tunnusluvut

Maksuvalmiutta valittiin kuvaamaan tunnusluvuiksi quick ratio ja current ratio.

Maksuvalmiuden tunnuslukuja on verrattu toimialan mediaaniin. Mediaani-tulokset on saatu Toimiala Online-palvelusta. Vertailussa olevan toimialan tiedot on saatu ryhmästä 85599 muut koulutusta antavat yksiköt. Lisäksi tunnuslukuja on verrattu yritystutkimusneuvottukunnan antamiin ohjearvoihin.

Kuviossa 8 on esitetty quick ratio-tunnusluvun kehitys vertailujakson aikana.

Kuvio 8 Quick ratio

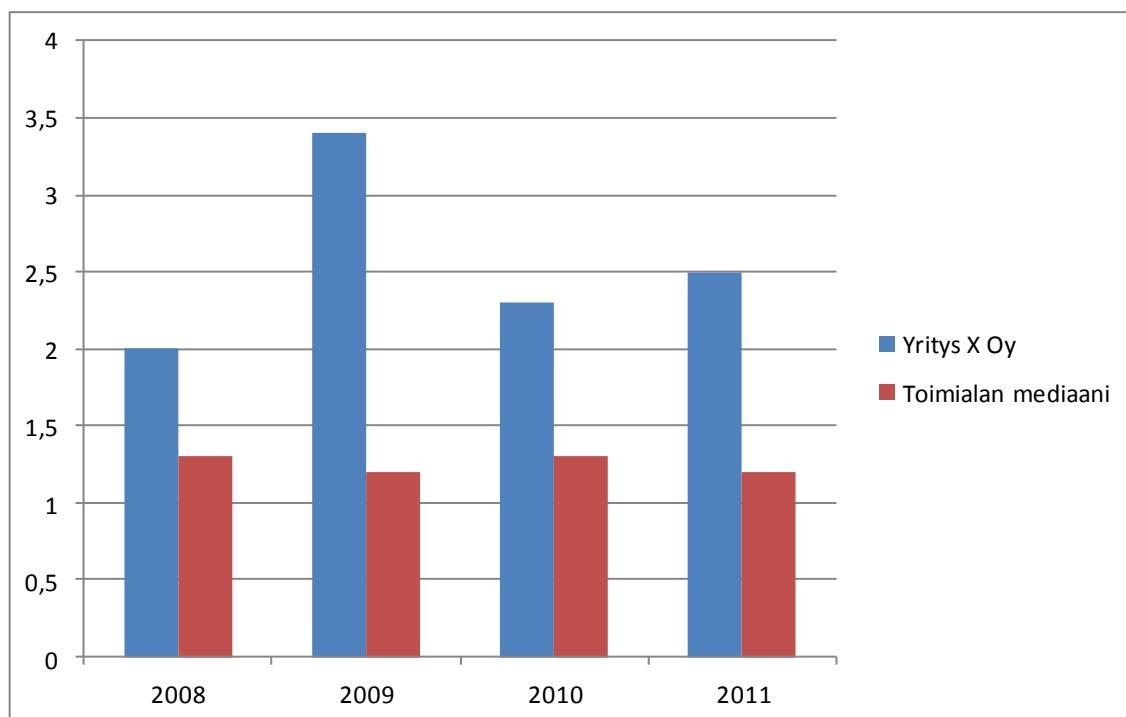
Quick ratiolle on annettu yritystutkimusneuvottelukunnan toimesta seuraavanlaiset tavoitteelliset arvot: yli 1 hyvä, 0,5-1 tyydyttävä ja alle 0,5 heikko. (Yritystutkimus ry, 2011, 71). Taulukossa 12 on esitetty quick ration tunnusluvut.

Vuosi	Tulos
2008	1,7
2009	3,1
2010	2,1
2011	2,0

Taulukko 12 Quick ratio tunnusluvut

Kohdeyrityksen quick ratio on pysynyt kaikkina vuosina selvästi yli yhden, eli on todella hyvällä tasolla. Yrityksen quick ratio on myös toimialan mediaania selvästi parempi jokaisena vertailuvuotena.

Kuviossa 9 on esitetty current ratio-tunnusluvun kehitys vertailujakson aikana.

Kuvio 9 Current ratio

Current ratiolle on annettu yritystutkimusneuvottelukunnan toimesta seuraavanlaiset tavoitteelliset arvot: yli 2 hyvä, 1-2 tyydyttävä ja alle 1 huono. (Yritystutkimus ry, 2011, 72). Taulukossa 13 on esitetty current ration tunnusluvut.

Vuosi	Tulos
2008	1,9
2009	3,4
2010	2,3
2011	2,5

Taulukko 13 Current ratio tunnusluvut

Kohdeyrityksen current ratio on pysynyt kaikkina vuosina selvästi yli kahden eli on todella hyvällä tasolla. Yrityksen current ratio on myös selvästi alan mediaania parempi vertailujakson aikana.

Yhteenvetona yrityksen maksuvalmius on todella hyvällä tasolla. Kaikkina vertailuvuosina tunnusluku antaa reilusti hyvänä pidettävää ohjearvoa paremman tuloksen. Lisäksi yrityksen tunnuslukujen arvot ovat selvästi toimialan mediaania paremmalla tasolla. Kaiken kaikkiaan yritys pystyy selviytymään yllättävistä rahamenoista hyvin, sillä likviditeetti on todella hyvällä tasolla.

8 Toimitusjohtajan haastattelu

Tilinpäätösanalyysin perusteella on positiivisena asiana tullut selväksi, että yrityksen talouteen liittyvät tunnusluvut ovat pysytelleet hyvällä tasolla vuosina 2008-2011. Negatiivisena asiana on puolestaan tullut selväksi, että yrityksen kasvu ei ole jatkunut. Pääinvastoin sekä liikevaihto että taseen loppusumma ovat heikentyneet. Saatujen tulosten pohjalta haastateltiin kohdeyrityksen toimitusjohtajaa, jolta saatiin syvempää tietoa lukujen takaa. Seuraavassa kappaleessa on esitelty tärkeimmät asiat, jotka haastattelun pohjalta saatiin selville.

Yrityksen toiminta on vertailuvuosina liikevaihdon kasvun osalta supistunut. Toisin sanoen liikevaihto on pienentynyt roimasti ja taseen loppusumma on heikentynyt. Tähän löytyy looginen selitys, sillä yritys uudisti vuonna 2008 strategiaansa. Strategiamuutoksen seurauksena karsittiin koulutusalueita. Vanhat koulutukset pyörivät vielä osittain vuonna 2009. Tämän takia pudotusta liikevaihdon osalta ei ole vielä vuonna 2009 havaittavissa. Vuonna 2010 vanhat koulutusalueet poistui kokonaan, mikä näkyi välittömästi yrityksen liikevaihdon pienenemisenä. Vuonna 2010 yritys alkoi tarjota asiakkailleen uusia koulutusalueita vanhojen tilalle. Tämä näkyy selvästi jo vuoden 2011 tuloksessa, sillä liikevaihto on lähtenyt kasvuun. Taseen loppusumma on myös hieman parempi kuin vuonna 2010. Yrityksen on jatkettava liikevaihdon kasvattamista myös tulevaisuudessa, jotta tilikauden euromääräiset voitot tulisivat suuremmiksi. Samalla liikevaihto kasvaisi ja taseen loppusumma suurenisi. (Toimitusjohtaja, 2012, Haastattelu.)

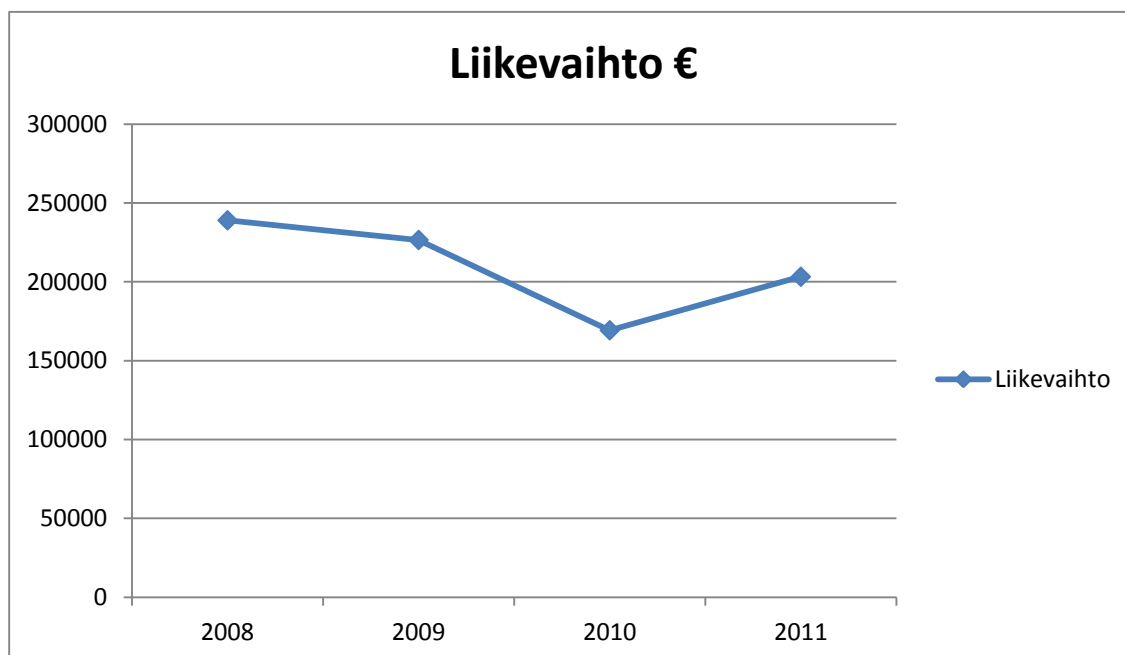
Yrityksen kulut ovat pääsääntöisesti pienentyneet vertailujaksolla. Tämä on positiivinen asia, sillä liikevaihtokin on pienentynyt. Kulut ovat laskeneet suunnilleen samassa suhteessa liikevaihdon kanssa. Toimintaa on osattu sopeuttaa jo etukäteen. Ostojen osalta kulut ovat viimeisenä vertailuvuonna näennäisesti nousseet, mutta tämä johtuu siitä, että yritys hankki jo etukäteen suuren määrän materiaalia uusia koulutusalueita varten. Samoin koneet ja kalusto erässä nousu on vain näennäistä, sillä uusia koulutusalueita varten hankittiin laitteita jo etukäteen. Saadut ennakot-erä oli vuonna 2008 todella korkealla tasolla, mutta tämä johtuu luonnollisesta syystä. Saadut ennakot liittyivät lopetettavaan kurssiin, jonka maksut saatiin ennakkona. (Toimitusjohtaja, 2012, Haastattelu.)

9 Yhteenveto ja kehitysehdotukset

Yrityksen toiminta on ollut tunnusluku-analyysin perusteella hyvällä tasolla. Toiminta on voitollista ja tuottavaa. Yrityksen voittoprosentti-arvot ovat olleet yleisesti yli hyvänä

pidettävien ohjearvojen tasolla, jopa hieman niiden yläpuolella. Niin ikään tuottoprosentti-arvot ovat olleet hyvällä tasolla. Kaiken kaikkiaan yrityksen toiminnasta syntyy yritykselle tuloja enemmän kuin yrityksellä on menoja. Toiminta on kannattavaa ja voitollista. Kaiken kaikkiaan kannattavuuden näkökulmasta yrityksen toiminta on hyvällä tasolla. Yrityksen pääomarakenne on myös terveellä tasolla. Omavaraisuusaste ylittää todella reilusti yleisesti hyvänä pidettävät arvot. Samaten suhteellinen velkaantuneisuus tunnusluvun arvo on aivan loistavalla tasolla. Yrityksellä ei ole ollut vertailuvuosina pitkä-aikaista lainaa, ja myöskään tarvetta pitkä-aikaiselle lainalle ei ole nähtävissä. Vieraan pääoman osuus ja tarve on siis pieni. Vakavaraisuuden näkökulmasta katsottuna yrityksen toiminta on todella hyvällä tasolla. Yrityksen maksuvalmius on myös todella hyvällä tasolla. Yrityksen rahat riittävät hyvin ja kassassa on tarpeeksi rahaa. Maksuvalmiuden tunnusluvut ovat olleet loistavalla tasolla koko vertailujakson ajan, ja ylittäneet reilusti yleiset suositellut ohjearvot. Lyhytaikaisista, yllättävistä, menoista ei pitäisi syntyä yritykselle ongelmia. Toisin sanoen yrityksen maksukyky on kunnossa. Maksuvalmiuteen liittyviä riskejä ei ole tästä syystä ainakaan vielä nähtävissä. Kaiken kaikkiaan yrityksen toiminta on maksuvalmiuden näkökulmasta todella hyvällä tasolla.

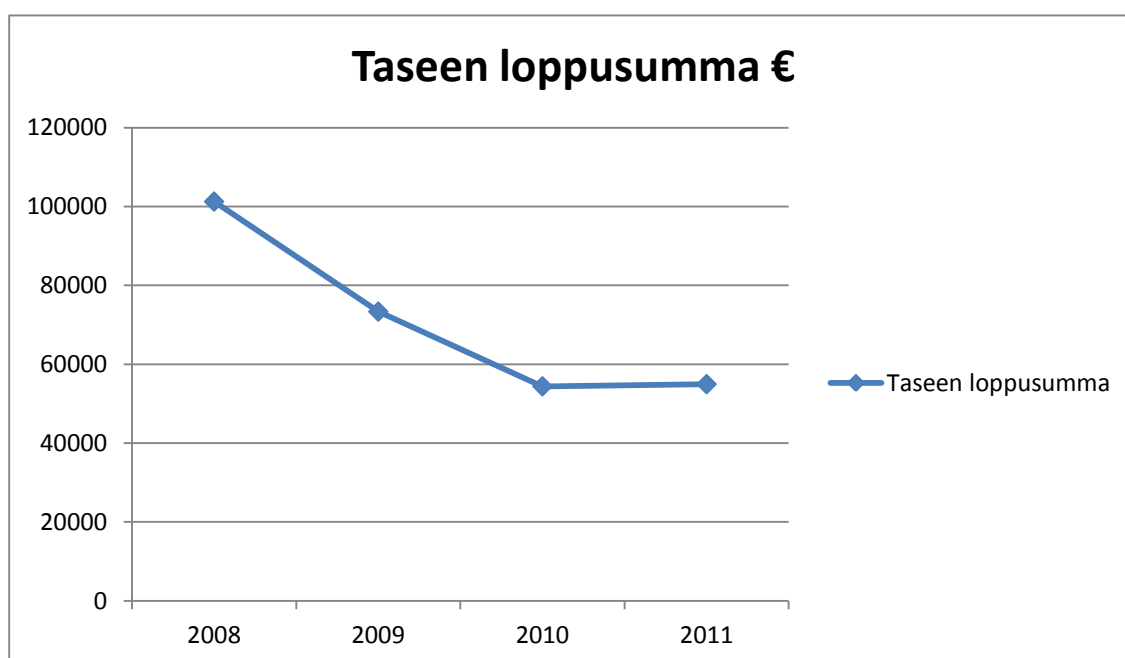
Negatiivisena asiana tilinpäätösanalyysin avulla saatiin selville, että yrityksen toiminta on supistunut vertailujakson aikana. Liikevaihto on pienentynyt vertailujakson aikana reilusti. Kuviossa 10 on esitetty yrityksen liikevaihdon kehitys.

Kuvio 10 Liikevaihdon kehitys

Liikevaihto on ensimmäiset kaksi vertailuvuotta pysynyt vielä suhteellisen samana. Kolmantena vuotena liikevaihto on laskenut jo reilusti. Viimeisenä vertailuvuotena liikevaihto on lähtenyt nousuun, mutta on silti huomattavasti pienempi kuin vertailujakson alussa. Kaiken kaikkiaan liikevaihdon trendi on laskeva, ja yrityksen on keksittävä keinot siihen, miten liikevaihto saadaan kasvuun tulevien tilikausien aikana. Liikevaihdon kehityksessä on nähtävissä selvästi yrityksen läpikäymä strategian muutos. Kaksi ensimmäistä vertailuvuotta, jolloin vanhat koulutusalat olivat vielä käynnissä, on liikevaihto pysynyt suhteellisen samalla tasolla. Kolmantena vertailuvuonna, jolloin vanhat koulutusalueet karsiutuivat jo kokonaan pois, on liikevaihto laskenut reilusti. Vuonna 2011 on orastavaa kasvua jo havaittavissa, mikä on uusien koulutusalojen käynnistymisen ansiota.

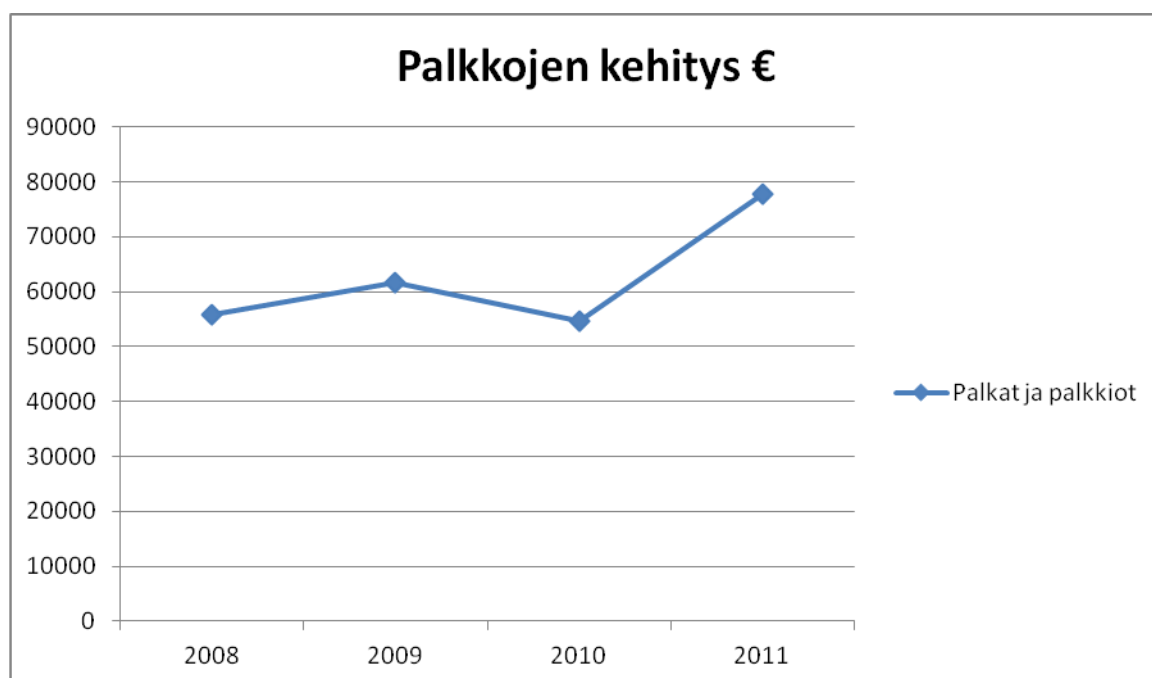
Yrityksen taseen loppusumma on vertailujakson aikana myös laskenut. Kuviossa 11 on esitetty yrityksen taseen loppusumman kehitys, joka on laskenut koko vertailujakson ajan.

Kuvio 11 Taseen kehitys

Taseen loppusumma on laskenut ensimmäiset kolme vuotta reilusti. Viimeisenä vertailuvuotena lasku on loppunut, mutta nousua on vain vähän. Kaiken kaikkiaan taseen trendi on laskeva, ja yritys on menettänyt liki puolet taseestaan vertailujakson aikana. Taseen loppusumman heikkeneminen johtuu pienenevästä liikevaihdosta, joka näkyy suoraan yrityksen taseessa. Tähän liittyen yritys on jo viritellyt uutta strategiaa, jotta liikevaihto saataisiin kasvuun. Tällä uudella strategialla on liikevaihdon kasvattamisessa suuri merkitys. Suurin osa yrityksen kulu-eristä on laskenut samassa suhteessa pienentyvän liikevaihdon kanssa. Kuitenkin kulu-eristä esiin nousi selvästi palkat ja palkkiot-erä. Kyseisen erän euromääräinen osuus on jopa noussut alkuperäiseen arvoon verrattuna vertailujakson aikana.

Kuviossa 12 on esitetty palkat ja palkkiot-erän kehitys vertailujakson aikana.

Kuvio 12 Palkat ja palkkiot-erän kehitys

Erän suuruus on ensimmäiset kolme vertailuvuotta ollut liki samassa arvossa. Kuitenkin viimeisenä vertailuvuotena erän suuruus on noussut reilusti. Tämä on negatiivinen asia, sillä liikevaihto on pienentynyt. Tämän vuoksi olisi toivottavaa, että palkat-erä olisi supistunut myös samassa suhteessa. Näin ei kuitenkaan ole käynyt, vaan palkat-erä ei ole sopeutunut pienenevään liikevaihtoon niin hyvin kuin muut kulu-erät. Yrityksen tulisikin sopeuttaa tulevaisuudessa erää liikevaihtoon nähden, jotta erällä ei ole yrityksen tuloksen kannalta liian merkittävää osaa. Toisin sanoen erän saaminen samaan suhteeseen pienenevän liikevaihdon kanssa antaisi mahdollisuudet suuremman tilikauden voiton tekemiseksi.

Yhteenvetona tilinpäätösanalyysin perusteella yrityksen toiminta on niin kannattavuuden, vakavaraisuuden kuin maksuvalmiudenkin kannalta katsottuna todella hyvällä tasolla. Tämä on positiivinen asia. Yritys tuottaa voittoa ja yrityksellä on vahva oma pääoma sekä kassassa on rahaa. Yhtiön on näiden näkökulmien kautta katsottuna hyvässä tilassa, mutta uhkakuvia on näköpiirissä liikevaihdon pienenemisen takia. Näin ollen negatiivisena asiana tuli esille, että yrityksen toiminnan laajuus on vertailujakson sisällä supistunut. Yrityksen on jatkossa keksittävä keinot siihen, miten liikevaihtoa saadaan kasvatettua tai pidettyä vähintään samalla tasolla kuin nyt. Positiivinen asia on kuitenkin se, että vaikka liikevaihto onkin pienentynyt, niin yritys on silti onnistunut tekemään voitollisen tuloksen. Toiminta on siis pienenevänkin liikevaihdon kanssa vielä kannattavaa.

Kehitysehdotuksina yrityksen kannattaisi panostaa markkinointiin, jotta uudet koulutusalueet saadaan vielä entistäkin paremmin ihmisten tietoisuuteen. Yritys on vertailujakson sisällä uudistanut strategiaansa ja kehittänyt uutta toimintaa vanhojen tilalle. Uusien koulutusten myötä jo vuonna 2011 näkyi orastavaa kasvua liikevaihdon osalta. Nykyaikaisilla markkinointikeinoilla kannattaisi tuoda entistä paremmin asiakkaiden tietoisuuteen uudet koulutusalat, jotka yritys on käynnistänyt. Oppilaat tuovat yritykselle rahaa, joka näkyisi liikevaihdon paranemisena. Tätä kautta liikevaihto saataisiin takaisin nousuun. Lisäksi yritys on hyvin sopeuttanut kulu-eriään pienenevään liikevaihtoon liittyen. Kuitenkin esiin nousi vahvasti palkat ja palkkiot -erä, jonka kohdalla ei sopeutuminen onnistunut aivan yhtä hyvin kuin muiden kulu-erien kohdalla. Palkat ja palkkiot-erän sopeuttaminen esimerkiksi samalle tasolle kuin se oli vielä vuonna 2008, jolloin liikevaihtokin oli suurempi, antaisi suuren lisäyksen tilikauden voittoon nähden. Yrityksen kannattaa jatkossa seurata tarkemmin yrityksen kehitystä tunnuslukujen valossa. Tätä varten on yritykselle laadittu Excel- taulukkolaskentaohjelman avulla työkalu, jonka avulla tilinpäätöstiedoista saadaan selville yleiset tunnusluvut, joita tässäkin opinnäytetyössä on laskettu. Kehitetyn työkalun avulla yritys voi helposti nähdä, että mihin suuntaan kehitys on seuraavan tilikauden aikana muuttunut. Mikäli ilmenee huolestuttavia seikkoja, niin olisi niihin hyvä reagoida nopeasti.

Reliabiliteetin osalta opinnäytetyöni oli onnistunut. Käytettävissä ollut aineisto ei ole tulkinnanvaraista eikä tilinpäätöksen oikaisutoimenpiteissä ole harkinnan varaa.

Lähteet**Kirjalliset**

Hirsjärvi S, Remes P & Sajavaara P , 2006, Tutki ja kirjoita, Jyväskylä, Gummerus Kirjapaino Oy

Leppiniemi J & Kykkänen T, 2009, Kirjanpito, tilinpäätös ja tilinpäätöksen tulkinta, Juva: WS Bookwell Oy

Leppiniemi J & Leppiniemi R, 2006, Tilinpäätöksen tulkinta, Juva, WS Bookwell Oy

Niskanen J & Niskanen M, 2003, Tilinpäätösanalyysi, Helsinki, Edita Prima Oy

Salmi I & Rekola-Nieminen L , 2004, Tilinpäätöksen rakentaminen ja tulkinta, Edita Prima Oy

Vilkkumaa M, 2010, Yrityksen menestyksen mittarit, Helsinki, Yrityskirjat Oy

Yritystutkimus Ry, 2011, Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi, Helsinki, Gaudeamus Helsinki University Press

Sähköiset

Toimialaonline, 2012, Viitattu 30.10.2012, <http://www2.toimialaonline.fi/> .

Haastattelut

Toimitusjohtaja, 2.11.2012, Espoo, Yritys X Oy, Haastattelu.

Kuviot

Kuvio 1 Käyttökateprosentti	38
Kuvio 2 Liiketulosprosentti	39
Kuvio 3 Nettotulosprosentti	40
Kuvio 4 Kokonaispääoman tuotto-prosentti	41
Kuvio 5 Omanpääoman tuotto-prosentti	42
Kuvio 6 Omavaraisuusaste	43
Kuvio 7 Suhteellinen velkaantuneisuus.....	44
Kuvio 8 Quick ratio.....	46
Kuvio 9 Current ratio	47
Kuvio 10 Liikevaihdon kehitys.....	49
Kuvio 11 Taseen kehitys	50
Kuvio 12 Palkat ja palkkiot-erän kehitys.....	51

Taulukot

Taulukko 1 Prosenttimuotoinen tuloslaskelma	28
Taulukko 2 Prosenttimuotoinen tase	30
Taulukko 3 Tuloslaskelman trendianalyysi.....	32
Taulukko 4 Taseen trendianalyysi.....	35
Taulukko 5 Käyttökateprosentin tunnusluvut	38
Taulukko 6 Liiketulosprosentin tunnusluvut.....	39
Taulukko 7 Nettotulosprosentin tunnusluvut.....	40
Taulukko 8 Kokonaispääomantuotto-prosentti.....	41
Taulukko 9 Omanpääomantuotto-prosentti	42
Taulukko 10 Omavaraisuusasteen tunnusluvut.....	44
Taulukko 11 Suhteellinen velkaantuneisuus tunnusluvut	45
Taulukko 12 Quick ratio tunnusluvut	46
Taulukko 13 Current ratio tunnusluvut.....	47

Liitteet

Liite 1 Oikaistun kululajikohtaisen tuloslaskelman kaava

Liikevaihto
Liiketoiminnan muut tuotot
Liiketoiminnan tuotot yhteensä
Aine- ja tarvikekäyttö
Ulkopuoliset palvelut
Henkilöstökulut
Laskennallinen palkkorjaus
Liiketoiminnan muut kulut
Valmisteveraston lisäys/vähennys
<u>Käyttökate</u>
Suunnitelmien mukaiset poistot
Arvon alentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä
Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset
<u>Liiketulos</u>
Tuotot osuuksista ja muista sijoituksista
Muut korko- ja rahoitustuotot
Korkokulut ja muut rahoituskulut
Kurssierot
Sijoitusten ja rahoitusarvopapereiden arvonalentumiset
Välittömät verot
<u>Nettotulos</u>
Satunnaiset tuotot
Satunnaiset kulut
<u>Kokonaistulos</u>
Poistoeron lisäys/vähennys
Vapaaehtoisten varausten lisäys/vähennys
Laskennallinen palkkorjaus
Käyvän arvon muutokset
Muut tuloksen oikaisut
<u>Tilikauden tulos</u>

Liite 2 Oikaistun taseen kaava

Vastaavaa	Vastattavaa
<u>Pysyvät vastaavat</u>	Oma pääoma:
Aineettomat hyödykkeet:	Osakepääoma
Tutkimusmenot	Ylikurssirahasto
Kehittämismenot	Muut rahastot
Liikearvo	Kertyneet voittovarot
Muut aineettomat hyödykkeet	Tilikauden tulos
<i>Aineettomat hyödykkeet yhteensä</i>	Pääomalainat
Aineelliset hyödykkeet:	<i>Taseen oma pääoma yhteensä</i>
Maa- ja vesialueet	Poistoero ja varaukset yhteensä
Rakennukset ja rakennelmat	Oman pääoman oikaisut
Koneet ja kalusto	<i>Oikaistu oma pääoma yhteensä</i>
Muut aineelliset hyödykkeet	Vieras pääoma:
<i>Aineelliset hyödykkeet yhteensä</i>	Lainat rahoituslaitoksilta
Sijoitukset:	Eläkelainat
Sisäiset osakkeet ja osuudet	Saadut ennakot
Muut osakkeet ja osuudet	Sisäiset velat
Sisäiset saamiset	Muut pitkäaikaiset velat
Muut saamiset ja sijoitukset	<i>Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä</i>
<i>Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset yhteensä</i>	Laskennallinen verovelka
Leasingvastuukanta	Pakolliset varaukset
<u>Vaihtuvat vastaavat</u>	Leasingvastuukanta
Vaihto-omaisuus:	Korolliset lyhytaikaiset velat
Aineet ja tarvikkeet	Saadut ennakot
Keskeneräiset tuotteet	Ostovelat
Valmiit tuotteet	Sisäiset ostovelat
Muu vaihto-omaisuus	Muut sisäiset velat
<i>Vaihto-omaisuus yhteensä</i>	Muut korottomat ja lyhytaikaiset velat
Myyntisaamiset	<i>Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä</i>
Sisäiset myyntisaamiset	<i>Oikaistu vieraspääoma yhteensä</i>
Muut sisäiset saamiset	<i>Vastattavaa yhteensä</i>
Muut saamiset	
<i>Lyhytaikaiset saamiset yhteensä</i>	
Rahat ja rahoitusarvopaperit	
<i>Vastaavaa yhteensä</i>	